наша свабода

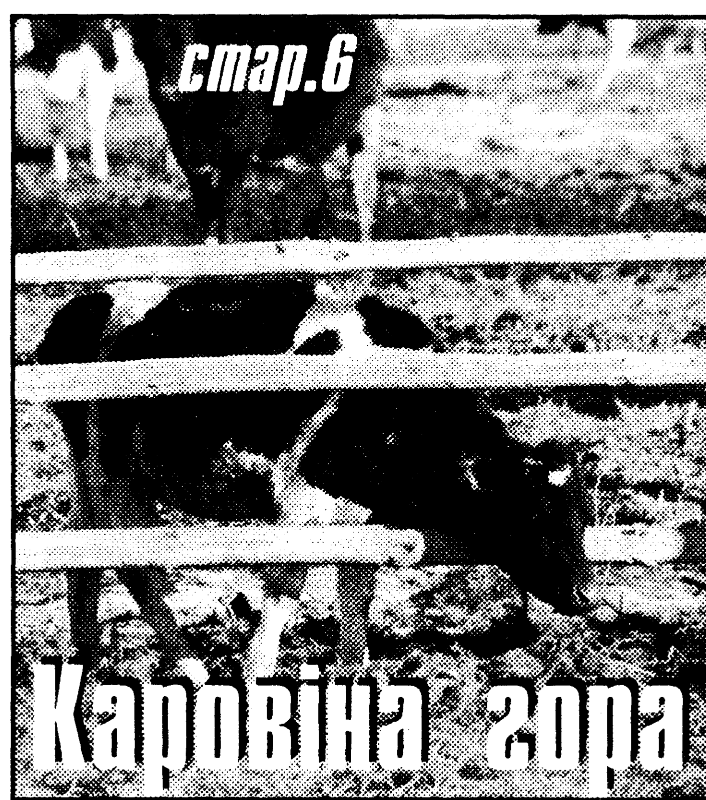
№32(119) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

26 САКАВІКА 2001 года ПАНЯДЗЕЛАК

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

Наша свята на пражскім бруку

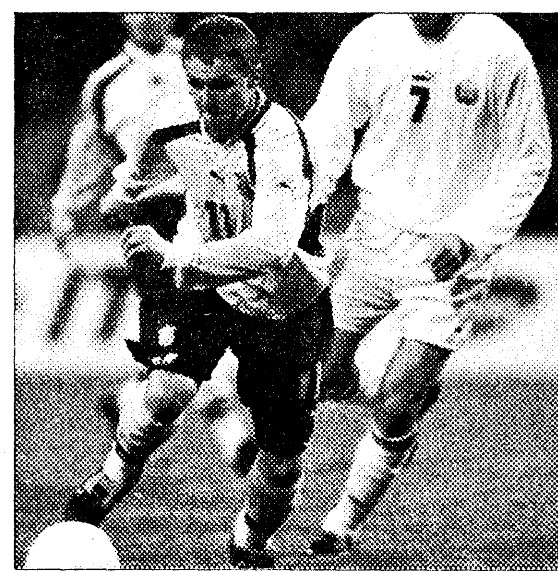
Беларуская прысутнасць у Празе доўжыцца да эміграцкай хвалі апошніх гадоў яшчэ ад вучобы там каля пяці стагоддзяў таму Францішка Скарыны. Зараз у чэшскай сталіцы беларусаў досыць багата. Напярэдадні 25 сакавіка іх становіцца яшчэ болей.

Дзень Волі тут святкавала грамадой амаль каля сотні чалавек. Сабраліся супрацоўнікі пражскай студыі беларускага радыё «Свабода», пражскія беларусы, палітычныя ўцекачы, завіталі суайчыннікі з Польшчы, ЗША ды іншых краінаў свету. У прыватнасці, з Вільні прыехаў спікер Вярхоўнага Савета Сямён Шарэцкі, з Беларусі – пісьменнік Уладзімір Арлоў і бард Віктар Шалкевіч. Да даты абвяшчэння Беларускай Народнай Рэспублікі ў Нацыянальнай бібліятэцы ў Празе тамтэйшым беларусам штогод адмыслова выдзяляюць для правядзення ўрачыстасцяў залу. Гэтак было і з сёлетнімі святочнымі імпрэзамі, арганізаванымі суполкай беларусаў у Празе «Скарына», асаблівасцю стала тое, што гэта быў першы Дзень Волі ў новым стагоддзі: нездарма ў бібліятэцы прайшла акадэмія пад назвай «Ідэалы БНР у 21-ым стагоддзі».

Свята ў Празе распачалося з ускладання кветак каля мемарыяльнай дошкі Ф. Скарыны, гімна «Магутны Божа», зачытання звароту старшыні Рады БНР Івонкі Сурвіллы і прамовы Сямёна Шарэцкага.

Заканчэнне на стар.3

Кіеўскае супрацьстаянне

Унічыю — 0:0 завяршылася гульня адборачнага турніру да чэмпіянату свету па футболе паміж зборнымі Украіны і Беларусі. У напружаным матчы пад няспынны роў кіеўскіх фанатаў футбалісты гэтай краіны ўпарта штурмавалі вароты беларусаў, аднак нашы хлопцы здолелі выстаяць і ўзялі вельмі важнае ачко, захаваўшы такім чынам другое месца ў сваёй адборачнай групе.

У Кіеве напярэдадні гульні адбыліся жорсткія сутычкі паміж гаспадарамі і прыбыўшымі з Беларусі аматарамі футболу. Каля дзесяці чалавек былі параненыя і шпіталізаваныя. На гульні, а таксама пры ўсіх астатніх падзеях прысутнічаў таксама спецыяльны карэспандэнт НАШАЙ СВАБОДЫ, і ў наступным нумары будзе ягоны рэпартаж аб гэтай сустрэчы.

Народ і ўлады ў Дзень Волі

Для абазнаных, як звычайна праходзяць у Беларусі вулічныя апазіцыйныя акцыі, першае святкаванне Дня Волі 25 сакавіка ў новым стагоддзі дзіўным не выглядала. Улады зноў выявілі паталогію гвалтам рэагаваць на мірныя дэманстрацыі. Пільнаваць дэманстрантаў сцягнулі больш тысячы міліцыянтаў, прычым іхнімі дзеяннямі кіраваў асабіста міністр унутраных справаў Уладзімір Навумаў. Апазіцыя ў сваю чаргу паказала цвёрдасць і прынцыповасць – правяла акцыю збольшага там і так, як таго вымагаў статус свята. Людзі не пайшлі ў прадастаўленую Мінгарвыканкамам рэзервацыю Бангалор, а дабраліся, у тым ліку праз міліцэйскія шыхты, да плошчы Свабоды.

Шмат народу сабралася ўдзень на сталічнай Юбілейнай плошчы, з усіх бакоў абкружанай АМАПам і спецназаўцамі. Усё бало зроблена пад наглядам У.Навумава. Праз узмацняльнікі народ настойліва адпраўлялі на Бангалор. Нягледзячы на гэта, у 14.40 з Юбілейнай плошчы пачалося двухтысячнае шэсце да праспекта Машэрава. З кожнай хвілінай калона болела, і каля стэлы на перакрыжаванні праспекта і вуліцы Іерусалімскай людзей было ўжо ўтрая болей. На кургане каля стэлы быў наладжаны мітынг, а пакуль ён цягнуўся, у гэты раён вераніцамі пад'язджалі дзесяткі машын і аўтобусаў з АМАПам і салдатамі ўнутраных войскаў. Яны падвойнымі шыхтамі ачапілі раён стэлы па перыметры і крок за крокам наступалі на дэманстрантаў. Праз некалькі хвілінаў пачаўся разгон, хаця людзі ўжо на той момант пачалі разыходзіцца пасля мітынгу дадому. АМАПаўцы дзейнічалі дужа жорстка, працягваючы збіваць людзей нават у «ваўранках». Там апынулася 13 чалавек, у тым ліку былі затрыманыя старшыня БНФ «Адраджэньне» Вінцук Вячорка, кіраўнік праваабарончага цэнтра «Вясна» Алесь Бяляцкі, дэпутат Вярхоўнага Савета 13-га склікання Людміла Гразнова, старшыня Маладога Фронту Павел Севярынец. Сёння пройдуць суды.

Пасля гэтага міліцыя зняла кардоны, а людзі сталі асобнымі купкамі сцякацца ад стэлы на плошчу Свабоды. Святкаванне Дня Волі само сабой пераўтварылася ў масавыя народныя гулянні. У выніку на плошчы Свабоды сабраліся некалькі сотняў чалавек.

Заканчэнне на стар.3

«Это агония правящей власти...»

Интервью Тамары Винниковой

1 марта сотрудниками Управления комитета по борьбе с организованной преступностью был задержан Сергей Винников, сын экс-председателя Национального банка Тамары Винниковой. «3 марта ему предъявили обвинение по ч.3 ст.328 УК РБ (незаконный оборот наркотических средств). Статья содержит угрозу наказания лишением воли на срок от 5 до 10 лет.

Сергею Винникову 26 лет, он женат, его сыну пять лет. В квартире проведен обыск. Мать Сергея Винникова в 1997 году была обвинена в служебных преступлениях, 10 месяцев ее продержали в следственном изоляторе КГБ. С апреля 1999 года живет в Англии.

Корреспондент НАШАЙ СВАБОДЫ обратился к Тамаре Винниковой с просьбой высказать свое отношение к этому драматическому происшествию.

— Тамара Дмитриевна, как вы оцениваете такие действия властей? В чем, на ваш взгляд, их смысл?

— Я очень переживаю за сына. Так получилось, что удар против меня при моем аресте лег на его плечи. Особенно трудно было после моего исчезновения, над семьей Сережи просто издевались. Семья молодая, им было тяжело находиться под наружным наблюдением почти два года. Постоянная наружка, обыски в квартире. Даже когда был болен маленький ребенок, спал, его стаскивали с кроватки, искали что-то, указывающее на мое местопребывание. На просьбу прийти позже, когда ребенок проснется, говорили, что он обыску не мешает.

Они все терпели ради меня. Этот удар болезненный. Он отражает крайнюю степень раздражения моих врагов.

Ряд моих публикаций, касающихся хищений сотен миллионов долларов должностными лицами высокого ранга, нынешних и бывших, вызвал у них шок. Ведь держали у меня в квартире охрану, применяли пытки с одной целью — я должна была молчать. Огромные хищения по сей день не расследуются правоохранительными органами, хотя многие из них выявлены. Они покрываются лично президентом страны, например, по вкладам населения.

Смысл ареста моего сына — в устрашении, и не только меня, но всех, кто попытается бороться с творящимся в стране беспределом.

Я знала, что, кроме моего сына, иных рычагов давления на меня у моих влиятельных врагов не осталось.

Окончание на стр.3

НАВІНЫ

■ **Паводле інфармацыі міністэрства статыстыкі і аналізу, за першыя два тыдні сакавіка рост спажывецкіх цэнаў у Беларусі склаў 2,6%.** За аналагічны перыяд лютага 2001 года цэны падвысіліся на 2%. А за першыя 14 дзён леташняга сакавіка цэны выраслі на 1.9%.

■ **Упраўленнем КДБ па Гомельскай вобласці 23 сакавіка затрыманы чацвёра супрацоўнікаў гомельскай мытні.** Супраць іх узбуджаная крымінальная справа па артыкуле «Злоўжыванне ўладай або службовымі паўнамоцтвамі». Затрыманым мытнікам інкрымінуюцца неаднаразовыя факты незаконнага мытнага афармлення іншамарак.

■ **На 1 сакавіка запазычанасць па зарплаце ў Беларусі склала звыш 11 мільярдаў рублёў.** Прычым у гэтай суме 70% прыпадае на сельскую гаспадарку. Каля трохсот суб'ектаў гаспадарання вінныя заробкі за 4 месяцы запар.

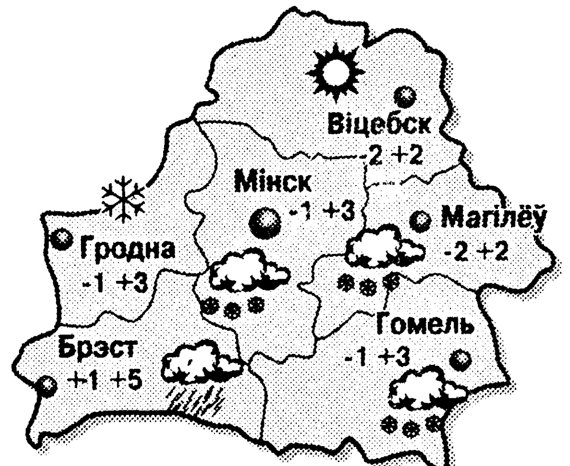
■ **У гарадскім пасёлку Наваельня на Гродзеншчыне з могілак скрадзена 20 надмагільных крыжоў, выробленых з каляровых металаў.** Міліцыя затрымала двух мясцовых жыхароў, у якіх гэтыя самыя крыжы і знайшлі. Злачынцы збіраліся прадаць іх у скупку каляровых металаў.

■ **Навукоўцы «Белмедпрэпаратаў» распрацавалі новыя лекі супраць раку. Называецца ён «Фаталон».** Клінічныя даследаванні паказалі амаль 100% эфектыўнасці сродку. Прэпарат будзе выкарыстоўвацца пры лячэнні пухлінаў паверхневай лакалізацыі. «Фаталон» ужо атрымаў патэнт, і ў красавіку плануецца ягоная вытворчасць.

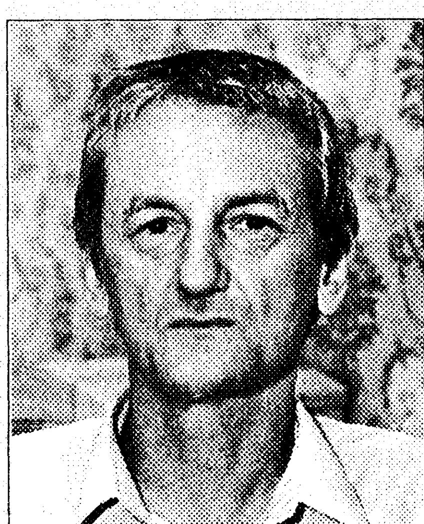
■ **Запасаў паліва для ацяплення кватэраў на сённяшні момант маецца прыкладна на тры тыдні.** Калі глядзець на прагнозы метэаролагаў, што першая палова красавіка будзе халоднай, то энерганосьбіты на ацяпляльны сезон вычарпаюцца амаль упрытык. Нагадаем, па нарматывах батарэі будуць адключаныя, калі тэмпература паветра на працягу 5 дзён пратрымаецца вышэй за 8 градусаў цяпла.

■ **Беларускае таварыства «Кніга» занялося выдавецкім серыйным праектам з назвай «Народная бібліятэка».** Першымі ў гэтай серыі выйдуць творы Васіля Быкава і Ніла Гілевіча. Кніжкі «Народнай бібліятэкі» маюць быць надрукаваныя на газетнай паперы. Эканомія сродкаў такім чынам дазволіць зрабіць серыю недарагой і як мага буйной па накладзе.

НАДВОР'Е

Курс наяўнага долара на «чорным рынку» 1320

Сабачае мяса

У суботу вечарам я з задавальненнем глядзеў Беларускае тэлебачанне. У эфіры быў футбол Украіна – Беларусь, адборачны матч чэмпіянату свету. Так зрабілася апошнія гады, што спорт на канале БТ стаў ці не апошнім прытулкам для тутэйшых беларусаў, бо амаль што ва ўсіх астатніх перадачах тытульную нацыю прама ці ўскосна зневажаюць, бэсцяць мову, развіваюць у беларусаў комплекс непаўнавартасці з тым, мусіць, каб аслабіць нацыянальны супраціў русіфікацыі, каб Маскве было ямчэй прыбраць да рук нашу краіну. Вось і ў суботу вечарам, пасля футбола, на экране з'явіўся адкормлены маладзён з беларускім прозвішчам Казіятка (мусіць, і сам быў некалі беларусам), ды пачаў фактычна даводзіць тэлегледачам, што наша мова непаўнавартая ў параўнанні да расейскай. А каб яму паверылі, выпхнуў на экран нейкага панурага небараку, выкладчыка тэхнічнай установы, каторы пад нос мармытаў наконт «інфармацыйных патокаў» у інтэрнэце, якія, быццам, амаль што напалову – на расейскай мове. Дык таму, маўляў, і нам трэба пераходзіць на расейшчыну.

Калі гэта пачуюць у далёкай палескай вёсцы, дык падумаюць: бач ты, разумныя людзі, мусіць, маюць рацыю, трэба ўнукаў ды ўнучак кіраваць у расейскія школкі. Але той, хто штодня падарожнічае ў сусветнай Павуціне ведае, што асноўнай і галоўнай мовай інтэрнэта з'яўляецца ангельская. А на другім месцы ў кожнай краіне стаіць свая, родная, нацыянальная мова. У французаў – французская, у немцаў – нямецкая, у славакаў – славацкая і г.д. І веданне ангельскай мовы дае абсалютную ўладу над інтэрнэтам, а веданне сваёй роднай мовы дае абсалютную ўладу над лепшымі якасцямі ўласнай душы. Ангельская і беларуская мовы – вось тыя камяні, якія павінны ляжаць у падмурку адукацыі сучаснага беларуса. Што тычыцца расейскай мовы, дык яна вывучаецца аўтаматычна праз запалоненыя расейшчынай, амаль што да гарба, тэле-радыёэфір, кіназалы ды кніжныя паліцы.

І гэтага хопіць. Цывілізацыя ідзе з Захаду на Усход. Расея гэтаксама вучыцца ўсяму новаму ў Захаду, як і Беларусь. Дык нашто нам пазіраць у крывое маскоўскае люстэрка замест таго, каб яснымі вачыма глядзець проста ў твар сучаснай цывілізацыі без пасярэднікаў? Калі вы зараз звернецеся да расейскіх сайтаў у інтэрнэце, дык ці знойдзеце там энцыклапедыі, падручнікі, архівы, каталогі? (Усё гэта існуе пераважна на ангельскай мове). Расейскі інтэрнэт запоўнены самай бессаромнай дзіцячай парнаграфіяй, гвалтам, пустой балбатнёй і вялікадзяржаўным шавінізмам.

Пра такіх нацыянальных здраднікаў, якіх мы амаль штодня бачым на беларускім тэлеэкране, дзяды некалі казалі: «Наша костка, але сабачым мясам абрасла». Між тым, на шчасце, ёсць у нас іншыя людзі і іншы ўзровень культуры. Менавіта таму футбольны матч Украіна–Беларусь стаўся святам для тутэйшых, што вёў рэпартаж на добрай беларускай мове і вельмі прафесійна каментатар Сяргей Новікаў. Дзякуй! Выдатна!

Але ж, хлопцы, колькі яшчэ будзем трываць знявагі ўсяго беларускага?

Аляксандар ДУБРАВІН

«Зубр» пабываў у студэнтаў

23 сакавіка няўрымслівы студэнцкі рух «Зубр» правёў сваю чарговую акцыю – і зноў досыць відовішчна. Гэтым разам «зуброўцы» наведалі вышэйшыя навучальныя ўстановы сталіцы: так бы мовіць, пайшлі туды, адкуль самі выйшлі. Менавіта моладзь, у прыватнасці, студэнцкая, — асноўная крыніца папаўнення шэрагаў «Зубра».

«Зубраўцы» заходзілі ў аўдыторыі, зачытвалі перад здзіўленымі выкладчыкамі і ўзрушанымі студэнтамі, а потым раскідвалі стосы ўлётак з пытаннем «Хто адкажа за зніклых людзей?» і заклікам «Думай! Вырашай! Дзейнічай!» Гэткім было ахоплена некалькі тысячаў студэнтаў у Белдзяржуніверсітэце, БДЭУ, Беларускім універсітэце інфарматыкі і электронікі, Педуніверсітэце і ў «інязе».

Студэнцтва здумлена, а многія салідарна чытала звароты: «Думай! У якой Беларусі ты хацеў бы жыць? У той, дзе знікаюць людзі? У той, дзе ўлада знаходзіцца ў руках аднаго чалавека, які не ўсведамляе сваіх учынкаў? У той, дзе ты не зможаш знайсці прымянення сваім ведам? У той, дзе моладзь адпраўляюць па размеркаванні ў Чарнобыльскую зону? У той, дзе вар'яцкая ўлада вырашае, якую музыку табе слухаць і якія фільмы глядзець? У той, якая не мае будучыні?

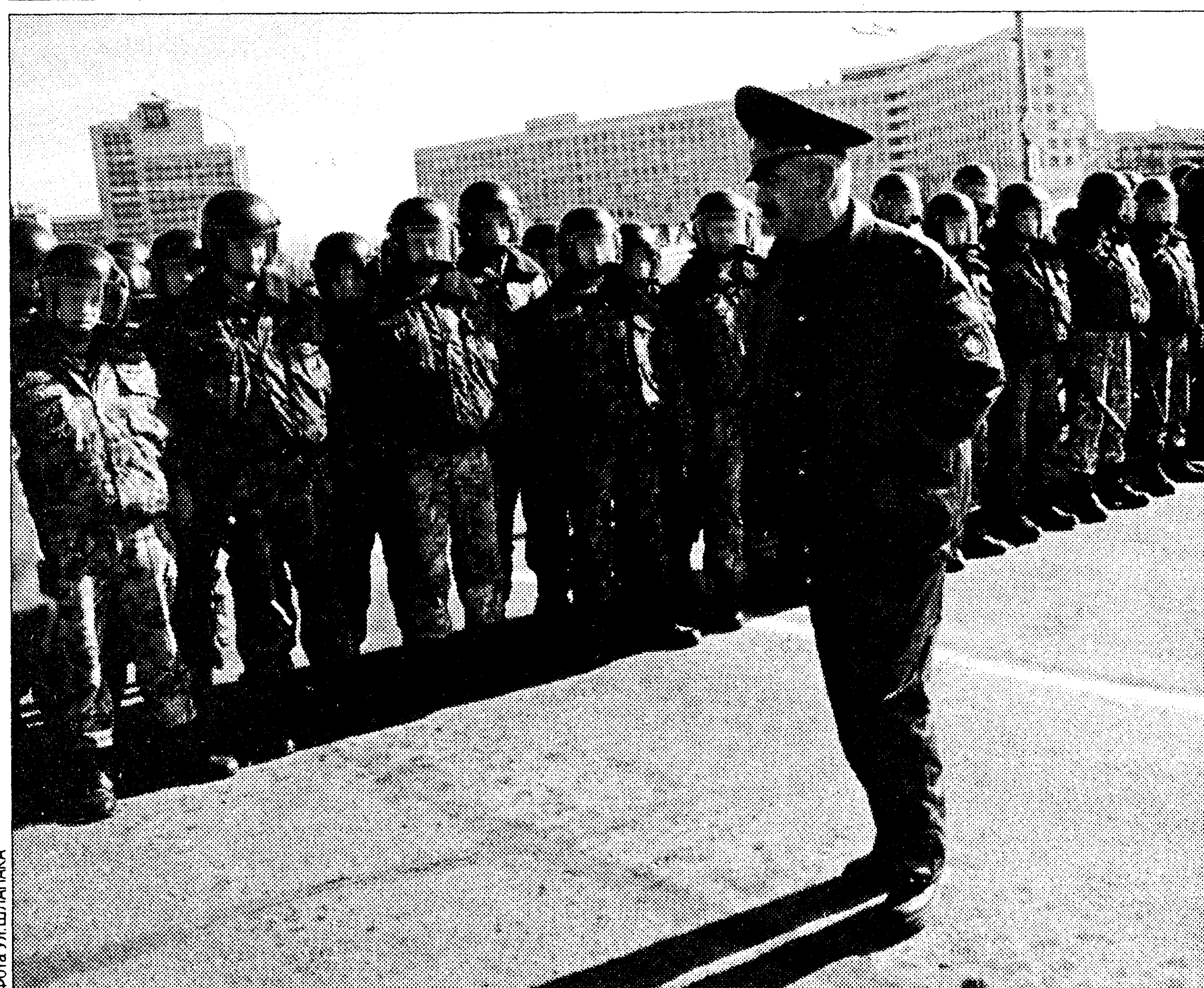
Вырашай! Ты абавязаны рашыць, як жыць далей! Поўзаць перад нядбайнай уладай або дыктаваць ёй сваю волю. Пагарджаць за маладушша ці хадзіць з горда ўзнятай галавой. Спадзявацца на пасіўных і бязвольных палітыкаў ці браць на сябе адказнасць за будучыню краіны. Чакаць, пакуль хтосьці ўсё вырашыць за цябе, ці прымаць рашэнні самому. Існаваць ці жыць».

І нарэшце: «Калі ты хочаш жыць, а не існаваць – дзейнічай. Будзь свабодным – наш праціўнік рабом сваіх слабасцяў. Будзь мужным – наш праціўнік бязвольны баязлівец. Будзь сумленным – наш праціўнік хлуслівы і амаральны. Будзь моцным – наш праціўнік разгублены».

І як выснова – «Будзь Зубрам!»

Мар'ян КАРЫМОНТ

ДЗЕНЬ ВОЛІ

Фота Ул. ШЛАПАКА

Мінск. Дзеяннямі міліцыі супраць дэманстрантаў асабіста кіраваў міністр унутраных справаў генерал-маёр Уладзімір Навумаў

Нямецкія каровы спрыяюць электрыфікацыі

У адной з гаспадарак Карэліцкага раёна Гродзенскай вобласці плануецца правесці мантаж біягазавай устаноўкі для атрымання цяпла і электрычнасці, якая будзе выкарыстоўваць гной з-пад буйной рагатай жывёлы. Па словах намесніка старшыні Дзяржкамітэта па энергаашчаджэнні і энерганаглядзе Беларусі Аляксандра Савановіча, гэты эксперымент будзе праведзены на падставе вопыту Германіі, дзе ў фермерскай гаспадарцы, разлічанай на ўтрыманне 300 галоваў буйной рагатай жывёлы, магутнасць біягазавай устаноўкі можа складці 60 кВт. Але пры гэтым у часе эксперыменту неабходна будзе ўлічваць той факт, што нямецкая карова дае 75 літраў гною ў суткі, а беларуская – толькі 35 літраў. (Цікава, няўжо і з малаком такая ж самая прапорцыя?) Устаноўку коштам каля 200 тысяч долараў плануецца набыць у Германіі.

Аналагічнае абсталяванне ў Беларусі не выпускаецца, а ўстаноўкі расійскай вытворчасці маюць меншую магутнасць і прызначаныя для выпуску экалагічна чыстага гною, а не для вытворчасці энергіі. Фінансаванне праекта мяркуецца здзейсніць з трох крыніцаў: 40% сродкаў дасць Дзяржкамэнергаашчаджэння, столькі ж – мінпрыроды Беларусі, астатняе аплаціць гаспадарка-заказчык. Калі зыходзіць з нямецкага вопыту, дзе дзяржаўныя датацыі на нетрадыцыйную энергетыку складаюць да 40%, дык устаноўка акупіць сябе за пяць гадоў. Для параўнання – устаноўка, якая выкарыстоўвае вецер, акупляецца за 10 гадоў. Але вецер «карміць» не трэба, а быдла – неабходна кожны дзень зімой і ўлетку. Да таго ж гной патрэбны палям. Аднак цалкам магчыма, што біягазавыя ўстаноўкі будуць шырока ўжывацца на жывёлагадоўчых комплексах. З цягам часу выпуск такога абсталявання будзе наладжаны на прадпрыемствах нашай краіны.

Пётра ЖУКОВІЧ

Пад радыяцыяй і ў турмах процьма сухотнікаў

Як паведаміла намеснік міністра аховы здароўя Ларыса Сакалоўская, лячэнне аднаго хворага на сухоты абыходзіцца дзяржаве ў 26,5 тысячаў долараў.

За 2000 год у Беларусі на сухоты захварэла 4.896 чалавек і 638 чалавек ад гэтай хваробы памерла, а агульная колькасць туберкулёзнікаў у краіне – 23.000 чалавек. Пры гэтым, па дадзеных дырэктара НДІ пульманалогіі і фтызіятрыі Валянціна Баршчэўскага, колькасць захворванняў за мінулы год паменшылася на 7%, а смяротнасць ад сухотаў – на 13,2%.

Хвароба гэта, як заўважаюць спецыялісты, збольшага эканамічная, і таму сярод іншых краінаў мы займаем, на жаль, досыць высокае месца. Паказчык захворвальнасці ў 1999 годзе ў Беларусі на 100.000 насельніцтва склаў 67,1 чалавека (у Чарнобыльскай зоне – 120 чалавек), у Расіі – 82,3 чалавека, у Германіі, Вялікабрытаніі і Францыі – 10-13 чалавек. Агульная колькасць хворых за 2000 год ва ўсім свеце склала 8,4 мільёна чалавек, з іх больш як 1 мільён жанчын і 100.000 дзяцей, больш за 3 мільёны насельніцтва свету ад сухотаў памерла.

У Беларусі наяўнасць хваробы вызначаецца флюараграфічным і бактэрыялагічным абследаваннем, а яны, як адзначаюць медыкі, каштуюць нятанна. Адно флюараграфічнае абследаванне абыходзіцца дзяржаве ў 1 долар і кожны год флюараграфію робяць 8,6 мільёна беларусаў, а эфектыўнасць яго складае 0,01%. Таму ў мэтах эканоміі ў бліжэйшы час медыкі адмовяцца ад гэтай дарагой практыкі і флюараграфія будзе абавязковай толькі для так званых групаў рызыкі – бамжоў, мігрантаў, алкаголікаў. Тое самае чакае 22.000 дзетак, якім штогод у школе робіцца туберкулінавая скураная проба (рэакцыя Манту). Праз два гады яна будзе рабіцца толькі дзеткам з няўдалых сем'яў.

Эпіцэнтрам распаўсюджвання хваробы заўсёды былі турмы. Там паказальнік захворвання ў 30 разоў перавышае паказчык у цэлым па краіне: у 2000 годзе -- 1.362 на 100.000 асуджаных, у 1999 годзе – 1.402. Усе хворыя пераводзяцца ў калонію ў Оршу, пры якой дзейнічае спецыяльны шпіталь. Зараз там знаходзяцца каля 2.000 хворых на сухоты асуджаных, і ён перапоўнены.

Наогул 15% ад усіх сухотнікаў у Беларусі – вязні. Гэта вынік перапоўненасці калоніяў. Як паведаміла начальнік медслужбы МУС Ларыса Грабоўская, у вырашэнні гэтай праблемы ёсць спадзеў на новы Крымінальны кодэкс, які можа «разгрузіць» турмы.

Алена ЛАБАНАВА

Васіль Старавойтаў закінуў мемуары

Былы старшыня «Рассвета» адмовіўся ад ідэі напісаць кнігу ўспамінаў. Пэўны час таму Васіль Старавойтаў ужо пачаў было працаваць над мемуарамі, але паступова прыйшоў да высновы, што цяперашні час гэтаму не спрыяе. «Не хачу я карыстацца эзопавай мовай, а цяпер толькі гэтак можна выкласці тое, пра што думаю,» – так ён патлумачыў сваё рашэнне. Да таго ж ён упэўнены, што мясцовыя ўлады не дадуць яму магчымасць працаваць спакойна. «За кожным маім крокам дагэтуль уважліва сочаць, баяцца, як бы я чаго не зрабіў і не сказаў такога, што не будзе даспадобы наверсе і зноў не накліча бяду на «Рассвет». Маё рашэнне пачакаць з напісаннем успамінаў да іншых часоў канчатковае», – заявіў Васіль Старавойтаў.

Між тым, сваякі двойчы Героя сацыялістычнай працы не выключаюць, што спыніць заняцце мемуарыстыкай яму «дапамаглі» і праблемы са здароўем. У Васіля Старавойтава нават ад непрацяглай працы з тэкстамі пачынаюць балець вочы і галава. «Трэба яшчэ падлячыцца», – прызнае 70-гадовы В.Старавойтаў, які нядаўна правёў два гады за кратамі.

Алесь ПАЎЛОВІЧ

Уганда правярае беларускія МіГі

Улады афрыканскай краіны Уганды пачалі праверку самалётаў МіГ-21, якія былі закупленыя ў Беларусі. Магчыма, праверкі звязаныя з інцыдэнтам, які адбыўся 13 сакавіка ў Перу, калі там разбіўся МіГ-21, набыты ў Беларусі. Паводле розных крыніцаў пачынаючы з 1996 года Перу закупіла ў Беларусі ад 12 да 21 знішчальніка МіГ, ад 14 да 18 штурмавікоў Су-25, а таксама сістэмы супрацьпаветранай абароны. Як паведамляе амерыканскае выданне Christian Science Monitor, агульная сума кантрактаў толькі на пастаўкі МіГаў з Беларусі і запасных частак да іх з Расіі склала амаль мільярд долараў ЗША. Пры гэтым паплечнікі былога прэзідэнта Перу Альбэрта Фухіморы атрымалі вялікія камісійныя – следчая камісія парламента Перу называе менавіта гэтыя кантракты асноўнай крыніцай, з якой атрымоўваў грошы Уладзімеро Мантэсінас, былы кіраўнік Перуанскай разведкі, які займаўся закупкамі зброі. У Швейцарыі былі «замарожаныя» каля 70 мільёнаў долараў ЗША на 17 рахунках, якія, на думку следчых, належаць Мантэсінасу і былі адкрытыя на імёны падстаўных асобаў. Магчыма, што нешта падобнае, толькі ў меншых памерах, адбылося і ва Угандзе.

Летась парламент Уганды хацеў расследаваць пакупку ў Беларусі няспраўных верталётаў. Аднак угандыйскім дэпутатам, якія хацелі наведаць Беларусь, адмовілі ў візах.

Алесь АБРАМОВІЧ, БелаПАН.

З Расіі на Захад у цыстэрне

У Брэсце беларускія памежнікі прадухілілі спробу незаконнага перасячэння мяжы нелегальнымі мігрантамі, у прыватнасці, грамадзянамі В'етнама. Пры аглядзе таварнага цягніка, які ехаў з Расіі ў Заходнюю Еўропу, пагранічны нарад здолеў знайсці ў цыстэрне, запоўненай вадкасцю, в'етнамцаў. Хутчэй за ўсё ім пасля няўдачнага падарожжа прыйдзецца вяртацца ў Расію.

Філіп ЕЛЬСКІ

Байкот дэкрэта №8

Кіраўніцтва незарэгістраванай у мінюсце Асамблеі няўрадавых дэмакратычных арганізацыяў (НДА), якая аб'ядноўвае звыш 500 арганізацыяў «трэцяга сектара», не збіраецца падпарадкоўвацца дэкрэту №8 «Аб некаторых захадах па ўдасканаленні парадку атрымання і выкарыстання замежнай бязвыплатнай дапамогі». Рашэнне байкатаваць выкананне «антыканстытуцыйнага» дэкрэта 22 сакавіка прыняло Выканаўчае бюро НДА.

23 сакавіка на сустрэчы з журналістамі старшыня Выканаўчага бюро Асамблеі Юрась Зянковіч заявіў, што дэкрэт №8 ставіць крыж на існаванні «трэцяга сектара» ў Беларусі ды супярэчыць цэламу шэрагу палажэнняў нават лукашэнкавай Канстытуцыі 1996 года. Таму Асамблея НДА збіраецца звярнуцца ў Канстытуцыйны суд праверыць адпаведнасць нарматыўнага акта Канстытуцыі. НДА мае намер перакласці дэкрэт на замежныя мовы, каб праз міжнародныя структуры дабіцца ягонага апратэставання.

Больш за тое, з дапамогай КНГ АБСЕ Асамблея НДА мяркуе правесці «круглы стол» з нагоды з'яўлення дэкрэта і выпрацаваць агульную тактыку дзеянняў «трэцяга сектара».

Рыгор БУЯН

За права заваліць галоўнага казла

22 сакавіка ў мінскім парку Чалюскінцаў адбыўся прымеркаваны арганізатарамі да 10-годдзя НАКа міжнародны турнір па даміно «Забі казла», удзел у якім узялі даміношнікі з Беларусі, Чэхіі, Францыі і Летувы.

Па выніках сталічных спаборніцтваў другое месца дасталося французу, а першае і другое – беларусам. Першынстваваўшы атрымаў ліцэнзію на права заваліць самага галоўнага казла.

Арганізатары кажуць, што «турнір па забіванні казла адбыўся, паказаўшы, што перавага не на ягоным баку».

Анатоль КАЗЛЮКЕВІЧ

Советник президента представил дочь

В Минске прошел концерт пианистки Рюйя Танер, уроженки Северного Кипра. Она является постоянно концертирующей солисткой ведущих оркестров в Турции, Бельгии, Азербайджане, Македонии, Бахрейне. Организации концерта способствовало посольство Турецкой Республики в Беларуси. Представленная минчанам и гостям белорусской столицы концертная программа пианистки включена в тур по Америке с филармоническим оркестром Сараево.

Однако интерес к гостям из Северного Кипра был вызван не только личностью молодой пианистки. Сопровождавший ее отец, господин Ялмаз Танер, не только известныq собиратель фольклора, но и советником президента Турецкой Республики Северного Кипра Рауфа Денкташа. По словам Я.Танера, концерт его дочери в Минске стал первым шагом в деле установления культурных связей между народами двух стран. Планируется проведение в Минске фотовыставки президента Р.Денкташа. Он известен и как фотохудожник. Установлению двусторонних связей будет способствовать и создаваемое общественное объединение дружбы и сотрудничества.

Василий ЯКОВЛЕВСКИЙ

Народ і ўлады ў Дзень Волі

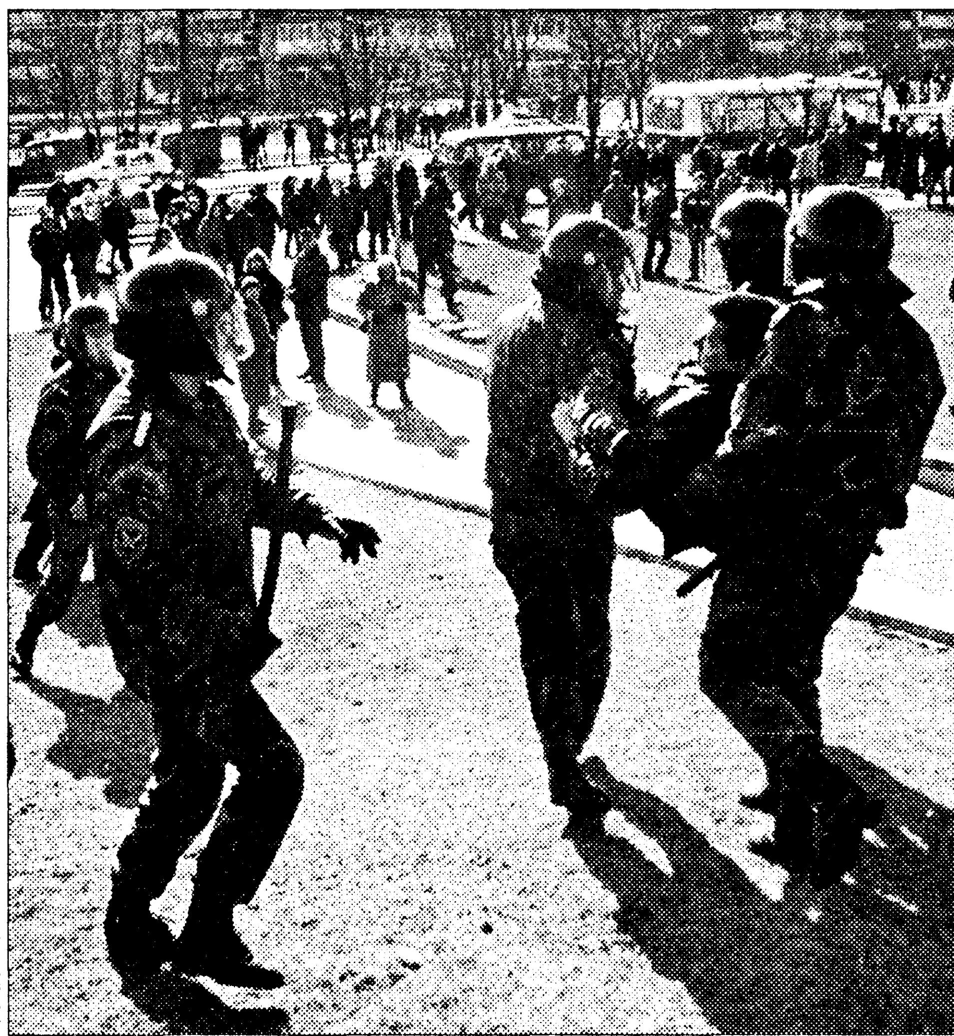
Заканчэнне, пачатак на стар.1

Людзі таньчылі і спявалі песні (жанчыны сталага веку – народныя, дзяўчаты – Н.Р.М.). Грузавікі і аўтобусы з узмоцненымі атрадамі міліцыі, схаваныя ў дварах Верхняга горада, на той час усё ж ад'ехалі. А вось дзесяткі міліцэйскіх вартаў дзяжурылі на навакольных вуліцах да самых прыцемак.

Асобна Дзень абвяшчэння БНР адзначыла на вуліцах Мінска Кансерватыўна-хрысціянская партыя БНФ. Ейная акцыя распачалася прыкладна апоўдні каля Галоўпаштамта, што блізу плошчы Незалежнасці (патрапіць на яе саму было немагчыма, яна ахоўвалася вялікімі сіламі). Адбыўся адзін цікавы эпізод: да прысутнага там міністра ўнутраных справаў падышла кабета, павіншавала са святам і працягнула ружу, абвязаную бел-чырвона-белай стужкай. У.Навумаў павіншаваў жанчыну ў адказ, ружу ўзяў, а вось стужку вярнуў. Пасля каля 200 чалавек пад бел-чырвона-белымі сцягамі, скандзіруючы «Жыве Беларусь!», рушылі адтуль па праспекце Скарыны ў бок станцыі метро «Кастрычніцкая». Калону, якая ішла па ходніку, амаль такія ж па колькасці міліцэйскія шэрагі з дубінкамі напагатове спынілі за некалькі дзесяткаў метраў ад падземнага пераходу каля ГУМа. Сустрэўшы такую перашкоду, маніфестанты разышліся святкаваць Дзень Волі па хатах.

25 сакавіка святкавалі 83-ю гадавіну абвяшчэння Беларускай Народнай Рэспублікі і ў іншых беларускіх гарадах. Найбольш масава ў Гродне. Улады забаранілі правядзенне святочнай акцыі, як тое прасілі заяўнікі, на цэнтральнай плошчы Леніна і прапанавалі парк 40-годдзя камсамола. Аднак прыкладна 2.000 гарадзенцаў, як і менчукі, правялі Дзень Волі годна: калона, пільнаваная трыма сотнямі міліцыянтаў, прайшла па выбраным самастойна маршруце да Новага замка. Інцыдэнт адбыўся толькі адзін: яшчэ да пачатку акцыі быў збіты і затрыманы журналіст гродзенскай газеты «Біржа інфармацыі» З. Ягораў. Пры гэтым міліцыянты адабралі ў яго камеру, потым зламалі дыктафон. У «Аўтазаку» журналіста трымалі ў аддзяленні для сабакаў. Арганізатары акцыі мяркуюць, што асноўныя затрыманні перанесеныя на сёння. А ў Вялікай Бераставіцы, што ў Гродзенскай вобласці, на Дзень Волі з'явіліся бел-чырвона-белыя сцягі і насценныя надпісы «Жыве Беларусь!»

Фота Ул. ШЛАПАКА

На Магілёўшчыне святочныя акцыі з нагоды Дня Волі прайшлі ў Бабруйску. На тутэйшай плошчы Перамогі сабраліся паўтары сотні бабруйчан: усё прайшло без эксцэсаў. Ранкам 25 сакавіка адбыўся мітынг у Наваполацку, таксама санкцыяваны мясцовымі ўладамі. А вось вынікам святкаванняў у Брэсце сталі пяцёра затрыманых апазіцыянераў, у Гомелі затрыманы двое. У Жлобіне на пікет прыйшлі 300 чалавек, у Баранавічах – 200. Святочныя мерапрыемствы прайшлі таксама ў Лідзе, Віцебску, Пінску, Мазыры і ў шэрагу іншых гарадоў Беларусі.

Наступнай маштабнай вулічнай акцыяй апазіцыі стане Чарнобыльскі Шлях, які традыцыйна будзе наладжаны 26 красавіка, гэтым разам з нагоды 15-ай гадавіны чарнобыльскай трагедыі.

Кірыла ПАЗЬНЯК

Наша свята на пражскім бруку

Заканчэнне, пачатак на стар.1

У.Арлоў на просьбу прысутных прачытаў сваё славутае і не перастаўшае быць актуальным дагэтуль эсэ «Незалежнасць».

Самым галоўным і сімвалічным момантам свята стала наведванне пражскіх Альшанскіх могілак, дзе пахаваныя першы прэзідэнт БНР Крэчэўскі і яшчэ адзін яе кіраўнік Захарка.

Тут таксама знаходзіцца магіла вядомага нашага спевака Забэйды-Суміцкага. Жыхарка Прагі Анастасія Булыга, якая была падчас вайны ў Саюзе беларускай моладзі, а пасля апынулася на эміграцыі, была дужа ўсцешаная тым, што цяпер на Альшанскіх кладах кветкі на магілах пахаваных тут беларусаў, у тым ліку дзеячаў БНР, ляжаць заўсёды і бываюць часта людзі. Яна згадала той час, калі была адзінай, хто даглядаў гэтыя магілы. Тады пасля вайны гэта даводзілася рабіць збольшага ўпотай, бо могілкі пільнаваліся КДБ, каб выявіць беларускую эміграцыю ў Празе.

Цяпер жа ўсё інакш – свята тут адзначаецца свабодна ды яшчэ пры спрыянні муніцыпальных пражскіх уладаў. На жаль, не так у гістарычнай пераемніцы БНР – Рэспубліцы Беларусь. І тое мусіць быць выпраўлена. Пра гэта сказаў у інтэрв'ю НАШАЙ СВАБОДЗЕ прама на Альшанскіх могілках трэці спікер новай Беларусі С.Шарэцкі:

— Для нас Дзень Волі самае галоўнае свята, дзе б хто ні быў: ці ў Вільні, ці ў Празе, ці ў Мінску. Гэта ці не самая важная дата ў гісторыі Беларусі ў мінулым стагоддзі. Каля магілы першага прэзідэнта БНР Пётры Крэчэўскага – пачуцці асаблівыя. Дужа хочацца, каб 25 сакавіка адзначалася беларусамі ў Беларусі як след – гэта значыць, на дзяржаўным узроўні.

Кірэй МАНУЙЛА

«Это агония правящей власти...»

Окончание, начало на стр.1

Я обсуждала с сыном эту тему, он хорошо понимал ситуацию. И сказал, что снесет все, что выпадет на его долю, убеждал меня продолжать публикации, работать над книгой мемуаров.

Было несколько вариантов воздействия, мы о них знали, но развитие такой ситуации ускорил звонок моих друзей из Москвы в связи с участием в передаче российского ТВ по фактам многочисленных исчезновений, таинственных смертей в нашей республике. Ведь я единственная из всех, попавших в такую беду, кто прошел этот путь и может говорить. Шли переговоры и переписка на эту тему. Это ускорило подготовку провокации, был избран быстрый и простой способ моей блокировки и предупреждения.

Вообще, провокации против сына возобновились в конце прошлого года, когда в Лондоне я стала активно общаться с прессой и влиятельными политиками, приезжающими сюда из России и нашей республики. В декабре, в своем интервью газете «Витебский Курьер», я сказала, что меня пригласили работать в избирательный штаб одного из предполагаемых претендентов на пост президента.

Сразу же после публикации, а она содержала материал о хищениях, моим друзьям позвонили доброжелатели и сказали, что мне не нужно этого делать, что такой шаг будет стоить многого.

Затем в НАШАЙ СВАБОДЗЕ был опубликован ряд фактов – о золотых монетах сомнительного качества, особенностях формирования золотовалютных резервов Нацбанка Беларуси на 500 млн. долларов.

Они вызвали сильный переполох в среде тех, кто на этом заработал и зарабатывает огромные деньги. Особенно разрушительна для страны сделка на 500 млн. долларов, которая осуществляется сейчас.

Ко мне в Лондон сразу же приехали доброжелатели из республики и тоже просили не писать подобных статей: народ этого не поймет, а у получивших огромные деньги власть имущих рычаги влияния беспредельны.

Позвонили мои родственники, сказали, что им поступают тревожные предупреждения, готовится провокация, будет изыскиваться любой предлог.

СМИ в стране блокированы, многие имеют своих хозяев, а вот персональные интернет-сайты власть пока под жесткий контроль не взяла. Я очень о многом в них пишу, принимаю участие в политических форумах. На Украине убит журналист именно такой, никому не подконтрольной интернет-газеты. Это огромный политический рычаг влияния на мнение посетителей сайта, и многих, кто хочет быть в тени, это очень раздражает.

Недавно на радио «Свобода» прозвучало мое интервью в связи с отказом Британии выдать меня. В интервью названы конкретные фамилии сотрудников правоохранительных структур, КГБ, которые оказывали влияние на ход моего дела, ареста. Мне вновь позвонили и просили не вспоминать священную корову государства.

Тем не менее, мы с одним из журналистов начали готовить серию статей, говорили по телефону. В прошлую пятницу он попал в аварию, поначалу мы решили, что это случайность. Но после ареста сына думаю иначе.

Враги избрали самый легкий вариант — подбросили пакет с наркотическим веществом. Этот мелкий фокус пытались проделать и в моей квартире при повторном обыске. Первый обыск не дал им результатов, все мои бриллианты и драгоценности были хорошо исполненной бижутерией.

Это вызвало шок у власти — нечего было показать в телеэфире народу. Тогда они провели повторный обыск. Мой сын присутствовал при этом. Обыск шел одновременно во всех комнатах в нарушение законодательства, сын увидел, как пакет с белым порошком пытались оставить в моей комнате, и поднял шум. Попытка провокации не удалась.

На повторный обыск приходили с камерой и отсняли бижутерию. Показали по ТВ, сообщив, что найдено 100 изделий из металла желтого цвета. Народ не особо удивился, как на то и было рассчитано. Назавтра адвокаты и я уточнили у следователя, откуда появилось столько золота, почему это золото не указано в протоколе обыска, ведь такого факта просто нет.

Следователь ответил, что действительно такого факта нет, никто и не говорил, и не заявлял по ТВ, что изделия из золота. Мы дали информацию, что изделия из металла желтого цвета, т. е. ваша бижутерия, а что подумал народ, это его и ваши проблемы. Ухищрения подобного рода повторялись практически во всех громких делах.

Меня таким образом просто пытаются заставить молчать.

— Но зачем, Тамара Дмитриевна, властям публиковать сообщение о задержании через ТВ? Вы и без теленовостей об этом узнали бы. Для кого подан такой сигнал?

— Уже де-факто стартовала избирательная президентская гонка. И арест моего сына это, с одной стороны, акция запугивания всех перед выборами, и акция мести лично мне моими врагами. С другой, Беларусь занимает третье место в мире по количеству осужденных. Это главное достижение правящей власти. Люди привыкли к арестам и судам, не реагируют уже вообще никак на это явление. Оно стало обыденностью. Коррупция избрана рычагом управления страной. Сегодня в вопросах налогообложения действует более 3,5 тысяч инструкций, указаний, пояснений, ведомственных толкований и т. д., а по бухучету — более 4,5 тысячи документов. Их просто никто из субъектов хозяйствования не в состоянии применить верно, поэтому 90% проверенных структур допускают нарушения. А власть решает, в зависимости от лояльности к ней, в уголовную или хозяйственную законодательную плоскость перевести материалы ревизий и проверок. Друзья Лукашенко, например, просто платят штраф, а политические оппоненты за подобные же факты сидят в камерах. Например, А.Климов из-за незначительных завышений объемов строительства на объекте, где еще не делалась окончательная сверка расчетов, сидит в тюрьме. А в это время были опубликованы данные о том, что по министерству архитектуры и строительства потери от недостач, хищений денежных средств и ТМЦ выросли более, чем в 17 раз и достигли 2.797,3 млн. рублей. Но министра повысили в должности, он стал вице-премьером, его зам. стал министром и т. д. Никого из ответственных лиц этого ведомства Лукашенко не пытался арестовать. Таким методом управляется страна. Каждый завтра может быть в камере.

Поэтому для запугиваний всего населения, чтобы не забывали, и производят съемки, избирают тех людей, которые известны в стране, — власти нужен эффект.

Это знак, что так будет с любым, кто думает иначе или вообще просто задумывается над тем, к чему пришла страна в итоге семилетнего президентского правления А.Лукашенко.

Положение в экономике ужасающее. Спасение только в очередном повышении цен, а предельная черта терпения существует и тут.

Собственно нарушения законодательства, коррупция, взятки, хищения государственной собственности на сотни миллионов долларов власть не интересуют. Подобных, уже выявленных фактов, документов в столе у Лукашенко, в прокуратуре хоть пруд пруди. Но возбуждение уголовных дел, преследования начинаются только против тех, кто недоволен проводимой политикой, принимаемыми решениями, кто начинает об этом говорить обществу.

— Может ли арест вашего сына стать средством шантажа, способным изменить ваши позиции?

— Сегодня мне позвонили и сказали, что сына сильно избили, подвергают пыткам. Адвокат в выходные дни не может посещать сына в изоляторе и видеть картину реально.

И даже если увидит, он не имеет права говорить. Я там была и знаю все нравы этого государства в государстве. Когда мои адвокаты сказали лишь о том, что моя камера очень сырая, их обвинили в том, что они разгласили тайну следствия.

Но есть мнение, что мне такие сведения сообщают не случайно, чтобы сломить меня, заставить молчать. Я хочу повторить, что мой сын добровольно согласился стать жертвой. Это агония правящей власти, им осталось не так много, мы выдержим и выстоим.

— Как вы отреагируете на такую беду, которую приходится переживать вашей семье?

— У меня есть огромное желание вернуться, я обсуждаю эту проблему со своими друзьями. Может быть пребывание в камерах уже целыми семьями принесет Александру Лукашенко хоть временное наслаждение. Ярче заблестят ордена на груди его сыновей, которые он им нацепил.

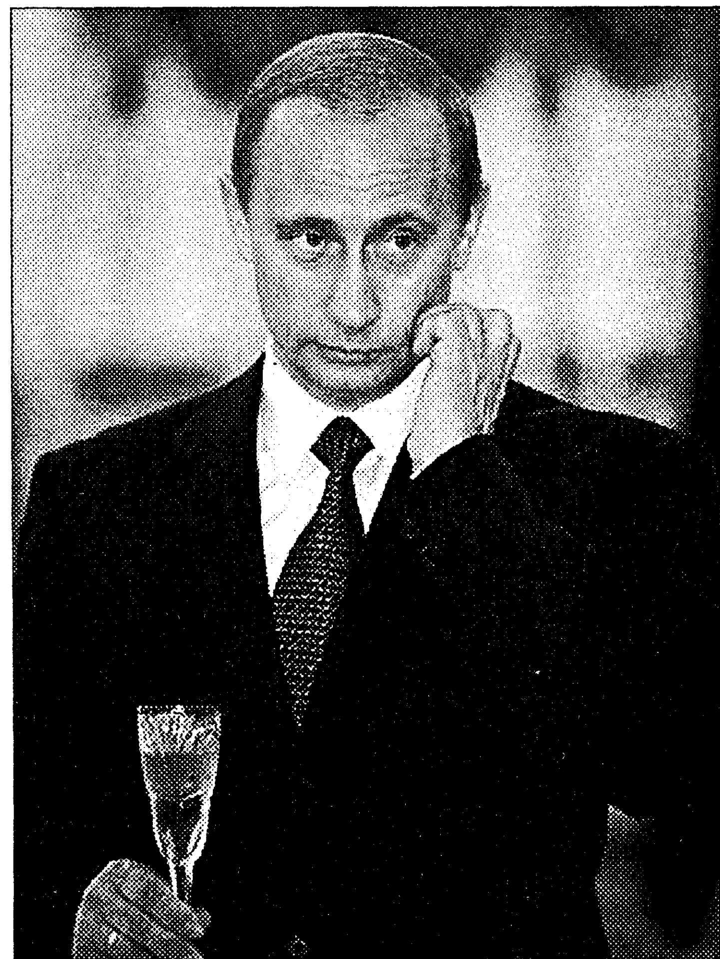
У меня, как и у тысяч других семей, попавших в подобную ситуацию, есть только один способ реагирования: делать все для смены власти, финиш ее правления уже на горизонте.

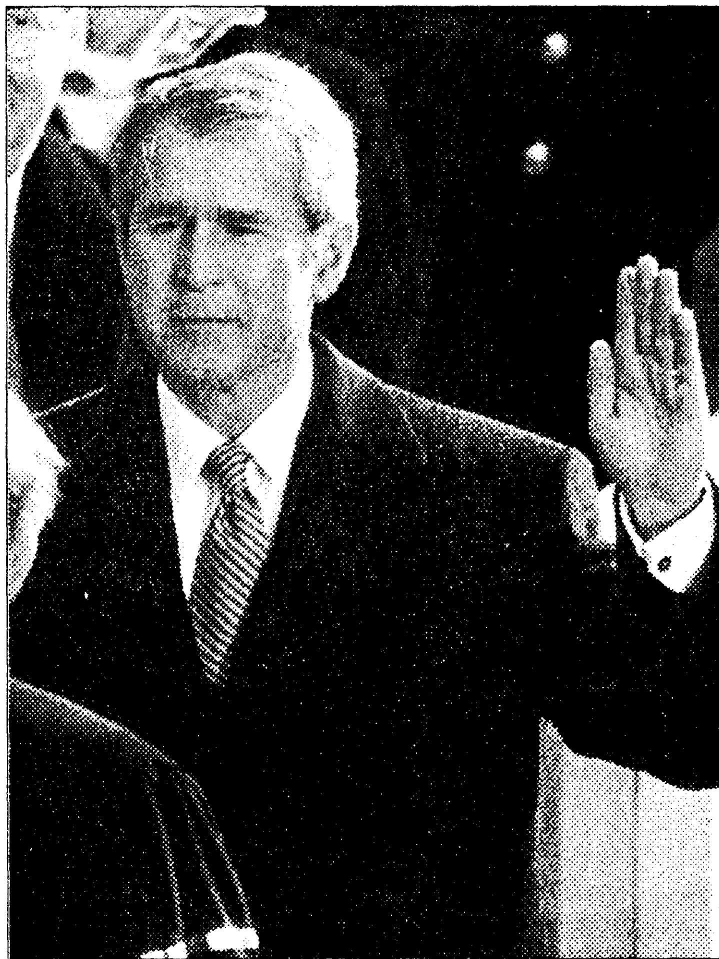
Интервью взял Константин ТАРАСОВ

Шпіёнскія жарсці

Амерыканская контрразведка шукае новых расійскіх шпіёнаў у дзяржаўных структурах

Як паведаміў амерыканскі інфармацыйны сайт Drudgereport.com, спасылаючыся на артыкул у часопісе U.S News & World Report, што выйдзе сёння, супрацоўнікі контрвыведкі ЗША прыйшлі да высновы – на Расію працуе яшчэ як мінімум адзін высокапастаўлены шпіён.

Падчас вывучэння матэрыялаў расследавання шпіёнскага скандалу, які пачаўся з арыштам ФБРаўца Роберта Хансана, стала ясна – адзін Р.Хансан столькі шкоды амерыканскім нацыянальным інтарэсам зрабіць не мог. Таму цяпер робіцца актыўныя высілкі, каб знайсці яшчэ аднаго «Шціrліца».

Пошукі новага шпіёна будуць весціся супольна супрацоўнікамі Цэнтральнага разведвальнага агенства і Федэральнага бюро расследаванняў. У ім будуць браць удзел каля 400 агентаў, якія маюць абсалютна бездакорную рэпутацыю.

Новыя праверкі пройдуць у самім ЦРУ, Агенцтве нацыянальнай бяспекі і дзярждэпартаменце. Чакаецца, што ўвесь персанал, які мае доступ да сакрэтнай інфармацыі – а гэта некалькі тысяч чалавек, – будзе правераны на дэтэктары хлусні. Раней *The Washington Post* ужо паведамляла, што правяраецца на дэтэктары будуць таксама каля 500 агентаў ФБР, у тым ліку больш за 150 кіраўнікоў найвышэйшага звяна..

Кампанія *CNN* паведаміла, што пасля апошніх падзеяў амерыканскія спецслужбы вырашылі скарэктаваць сваю дзейнасць на тэрыторыі былога СССР, павялічыўшы колькасць агентаў у іншых былых савецкіх рэспубліках, перш за ўсё ў Казахстане і Грузіі.

Тым часам, «размен» дыпламатамі Расіі і ЗША, пра які мы пісалі ў пазамінулым нумары, адбыўся. Праўда, амерыканцы паменшылі колькасць непажаданых асобаў удвая і замест сотні дыпламатаў-шпіёнаў абмежаваліся паловай.

Апроч таго, дарадца прэзідэнта ЗША па нацыянальнай бяспецы Кандаліза Райс паведаміла, што Расіі «параілі» да 1 ліпеня скараціць колькасць прадстаўнікоў ваеннага аташата на 46 асобаў.

На адэкватныя захады пайшла і Расія. Чатыры амерыканскія дыпламаты абвешчаныя персонамі нон грата і мусяць на працягу 10 дзён пакінуць краіну, яшчэ 46 далі тэрмін да лета на заканчэнне справаў і грунтоўныя зборы.

Расійскія сродкі масавай інфармацыі пішуць, што гуртовы абмен шпіёнамі наўрад ці прынясе карысць абедзвюм краінам. Ніводная з іх не перапыніць свых высілкаў па «адсочванні» дзеяння іншай, і абедзвюм краінам цяпер давядзецца нанова будаваць сваю разведвальную дзейнасць там, адкуль былі дэпартаваныя іхнія агенты.

Дарэчы, былыя савецкія «рыцары плашча і кінжала» распавялі кампаніі *BBC*, што «вылічыць» асобы замежных шпіёнаў у дыпламатычных прадстаўніцтвах і карэспандэнцкіх пунктах не прадстаўляе вялікай цяжкасці. Можна адсачыць рабочы графік падазронай асобы, праверыць спідометр машыны, прааналізаваць паводзіны на дыпламатычных прыёмах і г.д. Часта выведка выкарыстоўвае адны і тыя ж «пасады прыкрыцця» для розных шпіёнаў на працягу многіх гадоў. Гэта дае падставы ведаць пра з'яўленне новага шпіёна яшчэ да ягонага прыезду.

Кожная краіна ў асноўным ведае, хто з дыпламатаў-замежнікаў чым займаецца. Але гэта не азначае неадкладнай дэпартацыі. Проста контрвыведка імкнецца адсачыць усе дзеянні «дыпламата», каб той не нарабіў вялікай шкоды нацыянальным інтарэсам. Таму масавая высылка расійскіх дыпламатаў – больш палітычны крок, чым сапраўдная патрэба амерыканскіх спецслужбаў. ЗША чарговы раз прадэманстравалі Расіі, «хто ў хаце галоўны», каб пазбавіць ілюзіяў і беспадстаўных мараў накконт «звышдзяржавы».

Амерыканская газета *The Christian Science Monitor* піша: дэпартацыя расійскіх шпіёнаў з'яўляецца недвухсэнсоўным пасланнем пра тое, што Злучаныя Штаты не пацерпяць «старой» Расіі – савецкіх часоў або нават імперскай Расіі.

Факт, што Расія дагэтуль займаецца шпіянажам у масавым маштабе, дэманструе яе няздольнасць стаць квітнеючай дэмакратыяй за тыя дзесяць гадоў, што прайшлі пасля заканчэння «халоднай вайны».

Гэтая краіна, канешне, мае сур'ёзны патэнцыял і вартая павагі, нават калі і займаецца шпіянажам. Але трэба прызнаць услед за прэзідэнтам Джорджам Бушам, што дні, калі паважалася гіганта песціі, прайшлі назаўсёды.

Міхась КАРПОВІЧ

Сканаў стваральнік Тома і Джэры

Адзін з самых вядомых мультыплікатараў сучаснасці Уільям Ханна сканаў ва ўзросце 90 гадоў у сваім доме ў Лос-Анджэлесе. Вядомыя ўсяму свету стасункі хітрага мышаняці Джэры і няўдачлівага ката Тома стваралі У.Ханна і атрымалі сем Оскараў. Уільям Ханна нарадзіўся ў Нью-Мексіка ў 1910 годзе. Ён пачаў сваю кар'еру як кінамеханік, але ў часе Вялікай дэпрэсіі апынуўся сярод беспрацоўных і пераехаў на захад Амерыкі, дзе яму пашанцавала ўладкавацца на адну з мультыплікацыйных студыяў. У 1937 годзе яго запрасіла на працу галівудская кінакампанія «Метро Голдуін Майер». Тут ён пазнаёміўся з Джозефам Барбера, і яны сталі неразлучнымі сааўтарамі. Іх першая сумесная праца і паклала пачатак серыялу «Том і Джэры». У 1957 годзе пачала дзейнічаць іх уласная мультыплікацыйная студыя «Ханна-Барбера прадакшн». Уільям Ханна і Джозеф Барбера разам стварылі болей за трыста мультфільмаў, якія радуюць і будуць радаваць мноства пакаленняў дзяцей і дарослых ва ўсім свеце.

Адам ВАРАНОВІЧ

Чалавецтва мела розных продкаў

На поўначы Кеніі ў раёне ракі Ламекві экспедыцыя амерыканскіх і кенійскіх археолагаў знайшла астанкі продка чалавека, якія маюць узрост каля 3,5 мільёнаў гадоў. Дапатопныя астанкі належалі тром дзесяткам чалавекападобных істотаў невядомага сусветнай навуцы віду. Гэтае адкрыццё можа прымусіць вучоных да перагляду тэорыі паходжання чалавека ад аднаго агульнага продка. На думку археолагаў, якія даследавалі знаходку, гэтыя істоты могуць лічыцца продкамі сучаснага чалавека ў такой жа ступені, як аўстралапітэк афарскі, названы Люсі. Апошняй ужо прысвечаная вялікая колькасць навуковых і навукова-папулярных кніг, у якіх навукоўцы спрабуюць прасачыць біялагічныя сувязі *Homo sapiens* з прашчурамі ў пазатысячным калене. Люсі была знойдзеная ў 1974 годзе ў Эфіопіі і лічылася найстаражэйшым папярэднікам чалавека на Зямлі. Даследнікі лічаць, што адшуканы імі кенійтроп мусіць разглядацца сама меней як сучаснік Люсі. З гэтага вынікае, што адкрыты імі від, які адрозніваецца ад аўстралапітэка афарскага, дае падставы меркаваць пра некалькі ліній развіцця чалавецтва, а не пра эвалюцыйную адну, як было прынята лічыць раней. Некаторыя лініі развіцця чалавекападобных у чалавека пераваліся, і важна ведаць, чаму перамог той від, з якім звязаная біялагічная гісторыя сучаснага чалавецтва.

Юрась МЯЛЕШКА

Залаты запас Слабадана Мілошавіча

Швейцарскія ўлады выявілі 100 кілаграмаў нелегальнага золата югаслаўскага паходжання. Зараз высвятлецца пытанне, ці належала гэтая партыя каштоўнага металу былому прэзідэнту Югаславіі Слабадану Мілошавічу. Па словах спецыялістаў з міністэрства эканомікі, гэтая партыя золата, ацэненая ў 875 мільёнаў доляраў, прадазалася ў Швейцарыі пачынаючы з сярэдзіны 1999 года. Улады Швейцарыі намагаюцца высветліць, куды накіроўвалася частка выручкі. Другая частка замарожаная ў банках па просьбе югаслаўскага боку.

У гэты ж час пракуратура Бялграда пачала расследаванне сцвярджэнняў аб адпраўцы С.Мілошавічам 173 кілаграмаў золата ў Швейцарыю ў мінулым годзе, а таксама іншыя мяркуемыя эканамічныя злачынствы экс-кіраўніка дзяржавы. Па звестках, якія выходзяць з дасведчаных журналісцкіх колаў, грошы ад продажу нелегальна вывезенага югаслаўскага золата накіроўваліся галоўным чынам на Кіпр і ў Грэцыю.

Віктар ТУМАШ

Международная система правосудия против деспотов

Кеннет РОС,
исполнительный директор организации Human Rights Watch

В последние годы зарождающаяся международная система правосудия начала подрывать старую эру тиранов и мучителей. Совсем недавно они совершали свои преступления безнаказанно, дубинкой подчиняя себе юридическую систему своих стран. Сейчас трибуналы по военным преступлениям были созданы для Руанды и бывшей Югославии, национальные суды вынесли обвинения деспотам других стран, и вскоре будет создан постоянно действующий Международный Суд Преступлений.

Тем не менее, международное правосудие обвиняется в том, что оно – элитистское и недемократическое. Критики утверждают, что доморощенное национальное правосудие заменяется отдаленными, неконтролируемыми международными трибуналами. Они риторически спрашивают, почему иностранные прокуроры должны принимать критические решения о справедливости, затрагивающие страны, с которыми у них нет никаких связей.

Но опыт показывает, что вместо того, чтобы замещать исполнение национального закона, международное правосудие начинает подталкивать местных прокуроров, скорее усиливая, а не заменяя локальные усилия.

Самым демонстративным в этом отношении является дело бывшего диктатора Чили Августо Пиночета. Он уехал из Чили в Англию в октябре 1998 года, уверенный в том, что сохранит свою безнаказанность до конца дней. Эта уверенность содержалась в двух юридических подарках, которые он сделал самому себе – амнистия за преступления и юридическая неприкосновенность пожизненного сенатора. Но как только Пиночет был арестован в Лондоне по обвинениям, выдвинутым испанским судом, его заботливо созданный ореол безнаказанности начал распадаться.

Арест Пиночета и позднейшее принятие этого ареста Палатой Лордов привели к юридическому признанию идеи обвинения бывшего диктатора. И действительно, пытаясь обеспечить возвращение Пиночета, официальные лица Чили впервые приняли обещание судить его в местных судах. В результате, когда шестнадцать месяцев спустя Пиночет, по состоянию здоровья, вернулся в Чили, он столкнулся с воскрешенными судебными обвинениями, выдвинутыми жертвами его правления и оставшимися в живых. Суды Чили дали этим искам ход, сняв с Пиночета его парламентскую неприкосновенность и подписав правовые претензии в обход его амнистии.

Из-за ухудшающегося здоровья Пиночет может все-таки избежать наказания. Но эффект этого дела в международном правосудии обеспечил тот факт, что по крайней мере о Пиночете будут вспоминать по обвинениям в Чили, а не по безнаказанности, которую он пытался сохранить.

Другим примером позитивного влияния международного правосудия является Чад. В феврале 2000 года по иску жертв Сенегал вынес обвинение и арестовал бывшего диктатора Хиссена Хабре, который скрывался в этой стране. Дальнейшая судьба этого дела в Сенегале остается неясной, но оно воскресило когда-то умиравший вопрос правосудия в Чаде. В октябре прошлого года семнадцать человек выдвинули юридический иск в Чаде за убийства, «исчезновения» и пытки против бывших членов секретной службы Хабре.

Сегодняшний президент Чада Идрисс Деби недавно впервые встретился с потерпевшими и обещал поддержать их иски. Он также поклялся очистить свою администрацию от агентов секретной службы Хабре и предоставить доступ к файлам комиссии, которая проводила расследование правления Хабре.

Международная система по правам человека играет похожую роль в поддержке национальных прокуроров. Например, в Гватемале факты, найденные комиссией ООН, привели к серьезному правовому расследованию деятельности бывшего президента Риоса Монта, связанной с преступлениями против гуманности, совершенными в ходе его кампании по «выжиганию земли» против оппонентов, проведенной в 1982-83 гг. Поправка к Конституции Аргентины, дающая международным соглашениям конституционную силу, лежит в основе исторического решения аргентинского суда, принятого в этом месяце, отменяющего амнистию, объявленную под военным давлением в 1980 году за преступления, которые были совершены во время «грязной войны» в 1976-83 годах.

Международный Суд Преступлений — трибунал, с потенциальной мировой юрисдикцией, направленной против геноцида, военных преступлений и преступлений против гуманности – создан на сравнимой каталитической теории. Он имеет юрисдикцию только в тех случаях, когда национальные правительства не проводят расследования и, при необходимости, не выносят обвинения согласно справедливости.

Конечно, национальное правосудие иногда не срабатывает – из-за недостатка воли или способности – и тогда должно вмешаться правосудие международное. Например, в Индонезии угроза международного правосудия, касающаяся беспорядков в сентябре 1999 года в Восточном Тиморе, привела к тому, что правительство Индонезии опубликовало список 22 подозреваемых. Но даже полтора года спустя правительство Индонезии так и не вынесло ни одного обвинения. Возможно международный трибунал остается последней надеждой в этом деле.

Подобным образом Трибунал против военных преступлений в Югославии, находящийся в Гааге, настаивает на аресте бывшего президента Югославии Слободана Милошевича и других подозреваемых. Жертвы Милошевича – в основном этнические боснийцы, албанцы и хорваты – не очень верят в то, что доминируемое сербами югославское правительство, выросшее из десятилетия этнических войн, когда-либо сможет вынести справедливое решение по их делу.

Белград также не дает оснований для доверия. Он говорит о выдвижении обвинения Милошевичу за коррупцию или убийство нескольких сербских политических оппонентов, но не за массовую жестокость, проявленную к другим этническим группам. Его видимое желание выдвинуть обвинение Милошевичу в основном вызвано угрозой международного правосудия. Но половинчатое обвинение, которое он готов рассмотреть сейчас, только подчеркивает необходимость вмешательства международного правосудия. Доноры должны приостановить всю негуманитарную помощь Белграду, пока он не сдаст Милошевича трибуналу в Гааге.

Опыт показывает, что международное правосудие не ставит под угрозу правосудие национальное; что оно стремится стать не заменой, а поддержкой. В любом случае, это развивающееся партнерство между национальным и международным правосудием означает, что тираны и мучители – бывшие и будущие – уже не смогут получить пожизненную неприкосновенность.

От диктатуры к демократии

Джин ШАРП

Концептуальные основы освобождения

Продолжение. Начало в №№ 29,30

Слабости диктатуры

Диктатура часто представляется неуязвимой. Служба разведки, полиция, вооруженные силы, тюрьмы, концентрационные лагеря и карательные отряды подконтрольны нескольким представителям власти. Финансы страны, ее природные ресурсы и производственные мощности часто произвольно разоряются диктаторами для осуществления своей диктаторской воли.

Напротив, демократические оппозиционные силы часто представляются чрезвычайно слабыми, неэффективными и безвластными. Такое восприятие неуязвимости в сравнении с беспомощностью делает эффективную борьбу маловероятной.

Нахождение Ахиллесовой пяты

Миф из греческой классики хорошо иллюстрирует уязвимость якобы неуязвимых. Ахиллеса невозможно было ранить, меч не проникал в его тело. По преданию, еще в детском возрасте мать Ахиллеса искупала его в водах волшебной реки Стикс, что предохранило его тело от всех опасностей. Однако оставалась одна проблема. Поскольку ребенка держали за пятку, чтобы его не унесло течением, волшебная вода не омыла данную часть его тела. Когда Ахиллес вырос, все считали его неуязвимым для вражеского оружия. Однако в битве против Трои вражеский солдат, по инструкции тех, кто знал слабость Ахиллеса, нацелил стрелу на его незащищенную пятку, единственное место, в которое его можно было ранить. Рана оказалась смертельной. Сегодня фраза «Ахиллесова пята» означает уязвимое место человека, плана или учреждения, которое не защищено в случае нападения.

Тот же принцип относится и к безжалостным диктатурам. Они также могут быть разгромлены, быстро и при минимальных потерях, если их слабости определены и атака концентрируется именно на них.

Слабости диктатур

Слабости диктатур включают:

1. Сотрудничество множества людей, групп или институтов, необходимых для управления системой, может быть ограничено или прекращено.

2. Требования и результаты прошлой политики режима несколько ограничивают его способность вырабатывать и проводить в жизнь конфликтную политику в настоящее время.

3. Система в своем функционировании может стать инертной, менее способной быстро адаптироваться к новой ситуации.

4. Люди и ресурсы, уже выделенные для выполнения существующих задач, не могут быть легко перенацелены на выполнение новых требований.

5. Подчиненные, боясь вызвать недовольство начальства, могут давать неточную или неполную информацию, необходимую для принятия решений диктаторами.

6. Идеология может стать расплывчатой, а мифы и символы системы шаткими.

7. Если существует сильная идеология, влияющая на восприятие реальности, строгая приверженность ей может вызвать невнимание к действительным условиям и потребностям.

8. Снижение эффективности и компетентности бюрократического аппарата или чрезмерный контроль и регулирование могут сделать неэффективными политику и функционирование системы.

9. Внутренние институциональные конфликты и личное соперничество и вражда могут повредить или даже разложить функционирование диктатуры.

10. Интеллигенция и студенты могут проявлять беспокойство в ответ на складывающиеся условия, ограничения, доктринерство и репрессии.

11. Общество в целом со временем может стать апатичным, скептическим или даже враждебным по отношению к режиму.

12. Могут обостриться региональные, классовые, культурные или национальные конфликты.

13. Иерархия власти диктатуры всегда до некоторой степени нестабильна, а временами чрезвычайно нестабильна. Отдельные лица не только сохраняют свое положение в системе, они продвигаются в должности или переводятся на другие позиции, или же устраняются и заменяются другими лицами.

Фота Ул.ШЛАПАКА

14. Отдельные круги полицейских или вооруженных сил могут действовать в собственных интересах, даже против воли авторитетных диктаторов, включая переворот.

15. Для новой диктатуры требуется время, чтобы укрепить свое положение.

16. Поскольку решения в рамках диктатуры принимаются весьма немногими людьми, вероятны ошибки в суждениях, политике или действиях.

17. Если режим в попытках избежать таких ошибок прибегает к децентрализации контроля и принятия решений, его контроль над центральным уровнем власти может быть еще более ослаблен.

Атака на слабости диктатуры

Зная о таких естественных слабостях, демократическая оппозиция может попытаться намеренно усугубить «Ахиллесову пяту» в целях добиться коренных изменений системы или разрушить ее.

В таком случае, вывод ясен: несмотря на кажущуюся мощь, все диктатуры имеют слабости, внутреннюю неэффективность, личную вражду, институциональную неэффективность, конфликты между организациями и ведомствами. Такие слабости со временем имеют тенденцию снижать эффективность режима и делать его уязвимым к изменению условий и решительному сопротивлению. Не все, что режим планирует, исполняется. Временами, например, даже прямые приказы Гитлера не выполнялись, так как его подчиненные в иерархии отказывались их выполнять. Иногда диктаторский режим даже может быстро развалиться, как было отмечено выше.

Это не означает, что диктатуры могут разрушаться без риска и жертв. Любой курс борьбы за освобождение предполагает риск и потенциальные страдания и требует времени для осуществления. Кроме того, естественно, что никакие действия не гарантируют быстрый успех в любой ситуации. Однако борьба, направленная на определенные слабости диктатуры, имеет больше шансов на успех, чем та, которая нацелена на наиболее сильные стороны диктатуры. Вопрос в том, каким образом такая борьба ведется.

5. Существующая власть

В главе 1 мы отмечали, что вооруженное сопротивление диктатуре бьет не по самому слабому месту, а, наоборот, по наиболее сильному. Избрав соперничество в области вооруженных сил, снабжения боеприпасами, технологии изготовления оружия и т. д., движение сопротивления ставит себя в весьма невыгодное положение. Диктатура почти всегда в этих областях имеет подавляющее преимущество. Опасность полагаться на спасение со стороны иностранных государств также обсуждалась. В главе 2 мы рассмотрели проблемы выбора переговоров в качестве способа ликвидации диктатуры.

В таком случае, какие пути существуют для демократической оппозиции, которые дали бы ей значительное преимущество и усугубили обнаруженные слабости диктатуры? Какой способ действий может основываться на теории политической власти, обсуждаемой в главе 3? Альтернативным выбором является политическое неповиновение.

Политическое неповиновение обладает следующими характеристиками:

— Оно не признает, что исход борьбы будет решаться средствами, избранными диктатурой.

— Диктатуре трудно бороться с ним.

— Оно может значительно усугубить слабости диктатуры и перекрыть ее источники силы.

— Оно на деле может распространяться широко или концентрироваться на конкретной цели.

— Оно приводит к ошибкам в суждении или действиях диктаторов.

— Оно может эффективно вовлекать население в целом или общественные группы и институты в борьбу за ликвидацию жестокой власти отдельных лиц.

— Оно помогает распределить реальную власть в обществе, расширяя возможности построения и поддержания демократического общества.

Ведение ненасильственной борьбы

Подобно вооруженным силам, политическое неповиновение может быть использовано в различных целях, от оказания влияния на противников с целью вызвать определенные действия или создания условий для мирного разрешения конфликта до разрушения ненавистного режима. Однако политическое неповиновение проводится способами, отличными от насилия. Несмотря на то, что оба способа являются средствами ведения борьбы, они предполагают различные методы и вызывают различные последствия. Способы проведения и результаты вооруженного конфликта хорошо известны. В целях запугивания, поражения, уничтожения и разрушения используется физическое оружие.

Ненасильственная борьба намного более сложное и разнообразное средство борьбы, чем насилие. Вместо насилия борьба ведется психологическим, социальным, экономическим и политическим оружием, применяемым населением и общественными институтами. Такое оружие известно под различными именами протестов, забастовок, отказа в сотрудничестве, бойкотов, выражения недовольства и народного самоуправления. Как указывалось выше, любое правительство может править постольку, поскольку оно способно пополнять необходимые источники силы путем сотрудничества, подчинения и послушания со стороны населения и общественных институтов. В отличие от насилия, политическое неповиновение обладает уникальной способностью перекрывать такие источники власти.

Ненасильственное оружие и дисциплина

Распространенной ошибкой прошлых кампаний политического неповиновения являлась ставка всего на один или два метода, например, забастовки и массовые демонстрации. На деле же существует множество методов, позволяющих стратегам сопротивления по мере необходимости концентрировать борьбу или распылять ее.

Известно примерно двести конкретных методов ненасильственных действий, на деле их наверняка намного больше. Такие методы разбиваются на три общих категории: протест и убеждение, отказ от сотрудничества и вмешательство. Методы ненасильственного протеста и убеждения в основном включают символические демонстрации, в том числе процессии, марши и пикеты (54 метода). Отказ от сотрудничества разделяется на четыре подкатегории: (а) отказ в социальном сотрудничестве (16 методов), (б) отказ в экономическом сотрудничестве, в том числе, бойкоты (26 методов) и забастовки (23 метода), и (в) отказ в политическом сотрудничестве (38 методов). Ненасильственное вмешательство с использованием психологических, физических, социальных, экономических или политических средств, таких как голодовка, ненасильственная оккупация и параллельное самоуправление (41 метод), образует последнюю группу. Список 198 методов включен в настоящую публикацию в качестве Приложения.

Использование значительного числа методов, тщательно отобранных, последовательно и широко применяемых, включенных в контекст мудрой стратегии и соответствующей тактики, осуществляемых обученными гражданами, может создать серьезные проблемы для любого незаконного режима. Это относится ко всем диктатурам.

В отличие от средств вооруженной борьбы, методы ненасильственной борьбы могут концентрироваться непосредственно на фундаментальных вопросах. Например, поскольку проблема диктатуры лежит в основном в политической плоскости, совершенно необходимо использовать политические формы ненасильственной борьбы. Они должны включать в себя непризнание легитимности диктаторов и отказ от сотрудничества с их режимом. Отказ от сотрудничества может также быть направленным против определенной политики. Время от времени можно незаметно или даже секретно практиковать намеренные задержки и отсрочки, в то же время, открытое неповиновение и оппозиционные публичные демонстрации и забастовки могут проводиться у всех на виду.

С другой стороны, если диктатура уязвима для экономического давления или многие жалобы населения являются экономическими, в таком случае наиболее подходящими методами сопротивления могут оказаться экономические действия, такие как бойкоты или забастовки. Попытки диктаторов использовать экономическую систему можно встретить общими забастовками ограниченного масштаба, замедленной работой и отказом работать (или исчезновением) незаменимых экспертов. Селективное использование различных типов забастовок можно использовать в ключевые моменты производства, транспортировки, поставок сырья и распределения продукции.

Некоторые методы ненасильственной борьбы требуют от людей совершать поступки, не связанные с их повседневной жизнью, например, раздавать листовки, издавать подпольную прессу, объявлять голодовку и устраивать сидячую забастовку на улице. Такие методы для некоторых людей могут оказаться трудными, кроме исключительных ситуаций.

Другие методы ненасильственной борьбы, наоборот, требуют, чтобы люди продолжали жить своей нормальной жизнью, хотя и на другой манер. Например, люди приходят на работу вместо забастовки, но намеренно работают медленнее и менее эффективно, чем обычно. Более часто возникают намеренные «ошибки». Кто-то в определенный момент «заболел» или «не может работать». Или же можно просто отказаться работать. Кто-то может участвовать в религиозной церемонии, когда данное действие выражает не только религиозные, но и политические убеждения. Люди могут совершать действия по защите детей от пропаганды путем обучения на дому или на подпольных курсах обучения. Некоторые могут отказаться вступить в определенные «рекомендуемые» или требуемые организации, в которые не было свободного приема в прошлом. Подобие таких типов действий обычной деятельности людей и ограниченное отклонение от их нормальной жизни может намного облегчить людям участие в национальной освободительной борьбе.

Поскольку ненасильственная борьба и насилие осуществляются принципиально различными способами, даже ограниченное насильственное сопротивление в ходе кампании политического неповиновения будет вредным, так как сдвинет борьбу в область, в которой диктаторы имеют подавляющее преимущество (вооружения). Дисциплина ненасильственных действий является ключом к успеху и должна поддерживаться, несмотря на провокации и жестокости диктаторов и их агентов.

Соблюдение дисциплины ненасильственных действий против противников, применяющих насилие, способствует работе четырех механизмов изменения ненасильственной борьбы (описаны ниже). Дисциплина ненасильственных действий также чрезвычайно важна в процессе политического джиуджитсу. В данном процессе откровенная жестокость режима против явно ненасильственных действий оппозиции наносит политический удар по позиции диктаторов, вызывая недовольство в их собственных рядах, а также укрепляя поддержку участников сопротивления среди населения вообще, обычных сторонников режима и третьих лиц.

Однако в некоторых случаях ограниченное насилие против диктатуры может оказаться неизбежным. Гнев и ненависть к режиму может привести к взрыву насилия. Кроме того, некоторые группы могут не согласиться остановить насильственные действия, хотя и признают важную роль ненасильственной борьбы. В таких случаях нет необходимости отказываться от политического неповиновения. Однако требуется как можно дальше развести насильственные действия и ненасильственные. Это необходимо сделать в отношении географического нахождения, групп населения, времени и целей проведения. В противном случае насилие может оказать губительный эффект на потенциально гораздо более мощное и успешное использование политического неповиновения.

Исторические данные показывают, что, хотя в ходе политического неповиновения можно ожидать жертв и пострадавших, их число будет гораздо меньше, чем число жертв при вооруженных действиях. Кроме того, данный тип борьбы не продлевает бесконечный цикл убийств и жестокости.

Ненасильственная борьба предполагает и имеет тенденцию утраты боязни правительства или его репрессий (или приобретение контроля над ней). Такая утеря боязни или контроль над ней является ключевым элементом разрушения власти диктаторов над всем населением.

Продолжение следует

«МакДональдс» пазбаўляюць наіўнасці

Жыхары і госці беларускай сталіцы добра ведаюць два з шасці мінскіх рэстаранаў «МакДональдс». Першы знаходзіцца побач з Цэнтральнай плошчай і стаў прывабным месцам для нядзельных візітаў дзяцей. Другі стаіць на Прывакзальнай плошчы, займае спецыяльна пабудаваны будынак і прымае галоўным чынам тых, хто ад'язджае ці прыязджае, бо іншага прыстойнага пункта харчавання ў раёне вакзала няма. Штат рэстарана – болей за 130 работнікаў. У гэтым жа будынку ў кампаніі арандуюць плошчы пад офісы прадстаўніцтвы шэрагу замежных кампаніяў.

Астатнія дзейнічаюць у розных раёнах горада. Агульныя інвестыцыі ў развіццё мінскай ма забраць зямельны ўчастак у мінскага вакзальнага «МакДональдса».

Гэты ўчастак пад будынак рэстарана і эксплуатацыю быў перададзены ў арэнду замежнаму прадпрыемству «Рэстараны МакДональдс» на 39 гадоў. Цяпер, не чакаючы канчатку дамовы арэнды, яго вырашылі забраць у «МакДональдса» і перадаць у вечнае валоданне Беларускага дзяржаўнага універсітэта. Прычынай гэтага нечаканага рашэння стаў план пабудовы корпуса факультэта міжнародных зносінаў БДУ. Па непацверджаных звестках, праектная распрацоўка бачыць корпус 14-павярховым хмарачосам. Месца для яго вызначана такім чынам, што рэстаран будзе закрыты бу-

Чарга ў «МакДональдс», які стаіць у Мінску на Нямізе

сеткі фірменных рэстаранаў хуткага харчавання з боку «МакДональдса» склалі 14 мільёнаў долараў. Гарантаваная чысціня, адсутнасць алкаголю, бруду і падману спрыялі пашырэнню сеткі «макдональдсаў» і жаданню людзей мець іх болей. Спробы беларускіх уладаў стварыць нешта паралельнае тутэйшага паходжання (атрымалася «беларускае бістро», якое дзейнічае ў традыцыях савецкага абслугоўвання – марудна, нясмачна, дарага) скончыліся няўдачай. Магчыма гэтая крыўда паспрыяла рашэнню Мінскага гарвыканка- дынкам факультэта і фактычна яго трэба дэмантаваць.

Зразумела, што «МакДональдс» перажывае расчараванне неабавязковасцю мінскіх уладаў і парушэннем умоваў дагавору арэнды зямлі. Па чутках, кампанія не зміріцца з пазбаўленнем права арэнды і будзе скардзіцца ў органы дзяржаўнага кіравання. Аднак мала верагодна, што дойдзе да перамоваў. Такое рашэнне не магло быць прынятае без папярэдняга ўхвалення з боку вышэйшай улады ў рэспубліцы.

Павел БАРАНОЎСКІ

Воля – стратэгічны рэзерв нацыі

Наконт стану і перспектываў народнай гаспадаркі выказваюцца процілеглыя меркаванні. Афіцыйныя аналітыкі прыцягваюць увагу грамадства да няспыннага росту асноўных паказчыкаў, каторыя штогод у выглядзе прагнозу зацвярджаюцца адмысловым прэзідэнцкім указам. Апазіцыйныя аналітыкі дзесяты год запавядаюць немінучае скрушэнне ў наступным квартале.

Пры больш пільным разглядзе на цвярозую галаву высвятляецца, што Амерыку мы не абагналі і поўнага разбурэння не адбылося. Таму што народ, да каторага і ад імя каторага ўвесь час выступаюць эканамісты-спавеснікі, жыве ў сваім тэмпе. Так хутка, як жадаюць улады і апазіцыя, ён рухацца не жадае.

Але ў кожнай казцы ёсць свая праўда. Бывае ж так: стаіць вячыстае дрэва, столькі ў ім жыцця, а потым зваліць яго бура. І відаць, што з сярэдзіны яно струхнела альбо якім шашалем паточанае...

Каб не дачакацца нам той буры. Вяду гаворку зусім не пра змяненне ўлады, бо жыву ўжо пры дзевятым на маім вяку Вярхоўным Галоўнакамандуючым. Той казаў, сто гадоў мак не радзіў і голаду не было. Значна горай, калі тая эканамічная бура, якой чакаюць зараз аналітыкі па ўсім свеце, закране прадпрыемствы, а праз іх хатнія гаспадаркі, сем'і. Такое можа адбыцца, калі ў прадпрыемстваў і сем'яў не стане запасу на выпадак нечаканых здарэнняў.

Што мы, паводле статыстыкі, з гэтым маем на сённяшні дзень. За першы месяц 2001 года рэальны прыбытак прадпрыемстваў, скарэктаваны на індэкс спажывецкіх коштаў, пабольшаў проці адпаведнага леташняга перыяду ажно ў 2,5 разы, а ў прамысловасці, дык і наогул — у 3,5. Гэта пры тым, што на 01.02.2001 41,8% прадпрыемстваў, каторыя стаяць на дзяржаўным уліку, былі стратныя. То бок, 6.657 прадпрыемстваў далі 169 млрд. рублёў прыбытку, а 4.781 прадпрыемства – 45,9 млрд. рублёў страты ў г.зв. бягучых коштах. Такім чынам, у студзені прыбытак аднаго прыбытковага прадпрыемства склаў 25,4 млн. рублёў, а страты аднаго стратнага прадпрыемства – 35,3 млн. рублёў.

Колькасць стратных прадпрыемстваў узрасла на 3 працэнтныя пункты ў параўнанні з 1 лютым 2000 года. Найболей стратных прадпрыемстваў на Магілёўшчыне – 53%, найменей на Гродзеншчыне – 39,2.

Стратнасць вялікай колькасці прадпрыемстваў парушае сістэму ўзаемаразлікаў па ўсёй краіне. На 01.02.2001 г. крэдыторская запазычанасць прадпрыемстваў і арганізацыяў складала 5.346,1 млрд. рублёў. Тры чвэрці гэтых грошай не заплачана за тавары, паслугі і работы. 4.068 млрд. рублёў беларускія прадпрыемствы завінаваціліся землякам, астатняе – замежнікам. Амаль 46% ад агульнай запазычанасці цягнуць энергарэсурсы, а 41% грошай не вяртаюцца ўласнікам пасля вызначанага законам тэрміну. Больш за тры месяцы складае пратэрміноўка 1.360 млрд. рублёў. Астранамічныя лічбы.

Пры гэтым трэба ўлічваць дзве рэчы. Па-першае, калі ўявіць сабе, што прадпрыемствы атрымаюць усе пратэрмінаваныя грошы ад сваіх даўжнікоў, пратэрмінаваная крэдыторская запазычанасць складзе (у разліку на 01.02.2001) 385 млрд. рублёў. Па-другое, грашовыя сродкі на рахунках прадпрыемстваў складалі на 01.02.2001 367 млрд. рублёў. Такім чынам, нават пры тэарэтычным усеагульным узаемазаліку застанецца 18 млрд. рублёў пратэрмінаваных і неаплачаных даўгоў.

Суадносіны, якімі мы аперавалі, звязаныя з паказчыкам плацежаздольнасці прадпрыемстваў (адносінамі грашовых сродкаў на рахунках прадпрыемстваў да іхнай пратэрмінаванай крэдыторскай запазычанасці). Гэты паказчык за першыя два месяцы 2001 года паменшаў з 19,7% да 16,7%.

Мінстат сарамліва не піша пра сельскую гаспадарку там, дзе справа тычыцца прыбытку. А вось крэдыторская запазычанасць у прыярытэтнай галіне напярэдадні пасяўной кампаніі **ў сем разоў перавышае** дэбіторскую. Паказчык плацежаздольнасці гаспадарчых суб'ектаў аграсектара **ў пяць разоў ніжэйшы** за сярэдні па краіне і складае 3,3%.

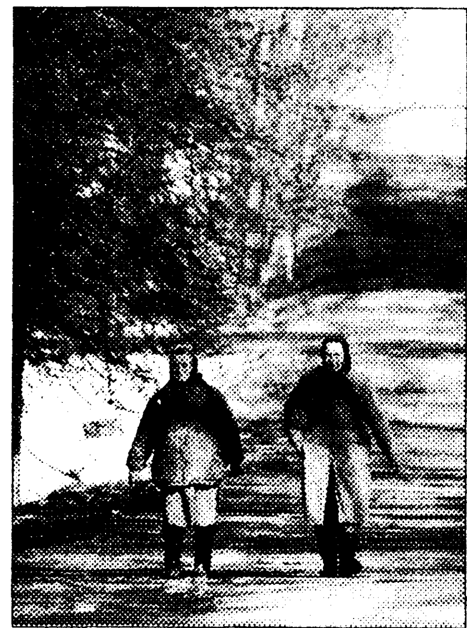
У сваю чаргу нізкая плацежаздольнасць правакуе рост тавараабменных аперацыяў і рознага махлярства дзеля выжывання. А ёсць жа яшчэ знешняя запазычанасць па валютных пазыках пад гарантыю дзяржавы... Але гэта справа вельмі цьмяная.

Карацей, пры такім стане фінансаў прадпрыемствы адчуваюць цяжкасці ў разліках са сваімі працаўнікамі таксама. Налічаная сярэдняя заработная плата работнікаў народнай гаспадаркі ў студзені 2001 г. складала 84,6 тыс.рублёў і зменшылася ў рэальным выразе ў параўнанні са снежнем 2000 г. на 7,9%. Меншай за мінімальны спажывецкі бюджэт (МСБ) была плата ў тых галінах, што традыцыйна звязаныя ў свядомасці абывателя з дробнымі крадзяжамі, дробным махлярствам і дробнымі паборамі з кліентаў.

Той МСБ быў у студзені 67 тыс. рублёў. Аграрыі атрымалі 45 тыс. рублёў, супрацоўнікі грамадскага харчавання – 52, бытавога абслугоўвання – 53, аховы здароўя – 66,8 тыс. рублёў. Адпаведным чынам «жывуць і квітнеюць» айчынныя калгасы, сталоўкі і паліклінікі. Але пенсіянерам, якія жывуць у калгасах і ў сталоўкі не ходзяць, і так добра, бо няма вайны і **сярэдняя пенсія складае 71% да велічыні МСБ пенсіянера**.

Дарма што грошы малыя, дык іх яшчэ далёка не ўсе своечасова атрымліваюць. Па стане на 28.02.2001 запазычанасць па заработнай плаце склала 11,2 млрд. рублёў, павялічыўшыся за самы кароткі месяц у 1,6 раза. Гэта склала 4,4% ад месячнага фонду аплаты па краіне. На люты прыпала 89% запазычанасці па заробках.

Тры чвэрці са згаданых грошай не дайшло да калгаснікаў і работнікаў саўгасаў (якія нічым

ужо даўно не адрозніваюцца). Своечасова не атрымала сваіх грошай 241.300 чалавек, болей за 40% занятых у сельскагаспадарчай галіне. Запазычанасць вяскоўцам ужо болей за траціну іхняга месячнага заробку.

Атрымліваецца, як глядзець публікацыю мінстата, што рэзерваў няма ні у прадпрыемстваў, ні ў людзей. Палавіна дзяцей у краіне жыве ў сем'ях, дзе сярэднедушавы прыбытак складае менш за г.зв. «бюджэт пражытачнага мінімуму», роўнага ці не 60% ад вышэйзгаданага МСБ.

Дык скажыце вы мне, няўжо сотні тысячаў людзей могуць цярпець гэткі здзек над сабой? Няўжо бацькі паловы дзяцей жадаюць, каб іхныя дзеці былі хворымі невукамі, бо каго яшчэ можна выгадаваць за менш чым тысячу рублёў на дзень?

Нешта тут не тое ў нашай статыстыцы.

Але чакаць праўды жыцця засталося нядоўга. Насуперак розным пісакам народ жыве багата і шчасліва, бо ён **вольны** і ніхто не перашкаджае рабіць што хочаш. Таму дзеткі гадуюцца сабе і атрымліваюць адпаведную адукацыю. Грашовыя прыбыткі і запасы растуць. Глабалізацыя дазваляе спажываць якасную прадукцыю.

Народ ведае, каму ён гэтым абавязаны. З удзячнасці за сваю **волю** народ прагаласуе належным чынам. Пабачым.

А то, крызіс-шмізіс... Будзе ім статыстыка!

Антон КНІЦЭВІЧ

Каровіна гора

На беларускай мяжы пільнуюць яшчур

Сакавіцкая хваля эпідэміі яшчуру, на які ў рознай колькасці пакутуе рагатая жывёла ва ўжо болей як 30 краінах свету, дакацілася і да Беларусі. Пакуль што, дзякуй Богу, у выглядзе пагрозы пранікнення хваробы і да нас: прымаюцца самыя разнастайныя каранцінныя захады, каб запабегчы заражэнню яшчурам беларускіх кароваў, пагалоўе якіх і без гэтага стала скарачаецца.

Яшчур – дужа заразная вірусная хвароба дзікіх і хатніх жывёлаў, вядомая з 19-га стагоддзя. Пакутуе ад яго звычайна парнакапытная жывёла. Інкубацыйны перыяд займае ад аднаго дня да тыдня, але і тады ўзбуджальнік яшчуру можа выдзяляцца з арганізма хворага быдла, напрыклад, разам з малаком, у фекаліях і сліне. Сімптомы – зніжэнне надояў, млявасць і адсутнасць апетыту ў кароваў, наяўнасць афтаў. Гэта — напоўненыя вадкасцю пухіры, якія ўзнікаюць у хворых жывёлінаў пераважна на слізістых абалонках рота, вымені і нагах. З цягам часу гэтыя яшчурныя афты лопаюцца і вірусная вадкасць з іх можа патрапляць куды заўгодна – ад кармоў да вопраткі і падэшваў на ботах чалавека. Таму вірус распаўсюджваецца хутка. Заражэнне яшчурам, які збольшага сканчаецца смяротным зыходам, можа адбывацца і паветрана-кропельным чынам. У козаў канечнасці паражаюцца так, што яны пачынаюць ажно кульгаць. Парасяты-смактуны гінуць у першыя ж дні хваробы.

Яшчур – у прынцыпе, хвароба жывёльная, але заражэнне ім чалавека тэарэтычна не выключанае, асабліва дзяцей. Аднак галоўная небяспека распаўсюду маючага некалькі тыпаў яшчуру ў тым, што падчас эпідэміяў гіне дужа багата быдла. Адсюль неспадзяванае змяншэнне аб'ёмаў мясной і малочнай прадукцыі. Такім чынам, яшчур – гэта па сутнасці сельскагаспадарчы эканамічны вірус.

Эксперты даводзяць, што апошняя хваля яшчуру спароджаная ўнутры самой жывёлагадоўчай прамысловасці, у прыватнасці, выкарыстаннем у гэтай галіне ўсялякіх калягенных распрацовак. Больш за ўсіх ад яшчуру ў Еўропе дасталося Англіі, якой на хваробы быдла не шэньціць на працягу ўсяго апошняга дзесяцігоддзя. Услед за класічнай чумой свіней і шаленствам кароваў, што абрынуліся тут некалькі гадоў таму, прыйшла эпізаатыя яшчуру. Англійская сельская гаспадарка, дзе будуць забітыя некалькі сотняў тысяч кароваў, а таксама дзесяткі тысяч авечак ды свіней (для прафілактыкі будуць зарэзаныя як хворыя, гэтак і жывёлы на прылеглых да «яшчурных» мясцінах), панясе страты прыкладна на 10 мільярдаў фунтаў стэрлінгаў. У фермераў проста паніка ад магчымага банкруцтва. Што праўда, за забойства жывёлаў урад выплачвае ім пэўную кампенсацыю. У мясаперапрацоўчай прамысловасці распачынаюцца масавыя звальненні.

У Англіі праводзіцца досыць строгая каранцінная палітыка. На рэзервацыйны рэжым пераведзеныя не толькі раёны размяшчэння фермаў (сюды не пускаюць старонніх), але нават лясы. Краіны Еўрасаюза таксама намагаюцца запабегчы распаўсюду віруса. На мытнях уводзяцца дэзінфекцыйныя працэдуры, забіваецца незалежна ад таго, ці хворая яна, уся прывезеная з Вялікабрытаніі жывёла, забаронены экспарт брытанскага жывога быдла і мясной прадукцыі любога віду.

Не магла застацца ў баку ад кантынентальнай сельскагаспадарчай трагедыі і Беларусь. У міністэрстве сельскай гаспадаркі папярэджанне ад Міжнароднага эпізаатычнага бюро аб забуялай яшчурнай эпідэміі з'явілася напрыканцы лютага. Як расказаў галоўны ветэрынарны інспектар міністэрства сельскай гаспадаркі Аляксандр Аксёнаў, у Беларусі выпадкаў захворвання жывёлы на яшчур не было з 1982 года. Ён таксама давёў, што ўсю гісторыю існавання гэтай заразы на яе не захварэў ні адзін чалавек, нават у нешчаслівай у гэтым сэнсе Англіі. Пад пагрозай дзеля аховы нашай кволай жывёлагадоўлі робяцца прэвентыўныя захады.

Абмежаваны допуск на жывёлагадоўчыя комплексы, тут устаноўленыя адмысловыя падушкі і падсцілкі, прапітаныя супрацьінфекцыйным растворам, якія рэгулярна мяняюць. На памежных пунктах у Брэсце і Гродне створаныя дэзінфекцыйныя бар'еры, на якіх праводзіцца дэзінфекцыя ўсяго прыбываючага аўтатранспарту з краінаў Еўропы. За суткі там згрувашчваецца больш за тысячу аўтамашынаў. Такія ж дэзбар'еры створаныя ў аэрапорце Мінск-2. Пакуль што на ўсялякі выпадак была завернутая падазроная партыя сыру, якая ўвозілася для рэстарацыяў «МакДональдс». У самалёты рэйсаў у краіны Еўропы на дарогу ў два бакі закупляецца толькі беларускае харчаванне, а багаж пасажыраў правяраецца на наяўнасць небяспечных харчоў, а такія прадукты, як сыр ці каўбасы, адразу знішчаюцца. Забаронены імпарт мясных вырабаў, лекаў і дабавак з бялку жывёльнага паходжання.

Але, напрыклад, на беларуска-расійскай мяжы ніякіх дэзінфекцыйных бар'ераў на шляху магчымага ўвозу атрутнага мяса няма. І дарэмна – летась эпідэмія яшчуру была зафіксаваная ў расійскім Прымор'і. Аднак, як запэўніў ветінспектар, з Расіі мяса-малочныя прадукты пастаўляюцца толькі пасля інспекцыі адмысловых прадпрыемстваў ветэрынарнай службай, якая высвятляе, з чыёй сыравіны выраблюцца гэтыя харчы.

Як паведаміў Аляксандр Аксёнаў, вакцынацыя беларускіх жывёлаў ад інфекцыі яшчуру не робіцца з 1986 года, бо «гэта бессэнсоўная трата грошай». Існуе больш за 7 тыпаў узбуджальнікаў інфекцыі і больш за 50 іх

падтыпаў, ад усіх іх абараніцца немагчыма. У вакцыне ёсць сэнс, толькі калі ўжо маецца захварэўшая жывёліна і ўстаноўлены тып інфекцыі, якая пагражае іншым жывёлам: скаціна, якая перанесла яшчур, абавязкова знішчаецца, а вось астатніх прышчапляюць. Да таго ж вакцынацыя ад інфекцыі яшчуру тыпу «О», якая пануе зараз у Англіі, не дае 100%-га плёну, магчыма, таму і Еўракамісія прыняла рашэнне не праводзіць вакцынацыю жывёлаў. А з іншага боку грошай на вакцынацыю і няма: каб прышчапіць, напрыклад, усё быдла прымежнай Брэстчыны, трэба больш як мільярд рублёў.

У Расіі па рашэнні краінаў СНД створаны рэзерв вакцыны для вакцынацыі жывёлаў ад яшчуру. На замову беларускага боку створаны такі рэзерв і для нашай краіны. Для гэтага з дзяржбюджэту выдаткавана сума, эквівалентная 2,9 мільёна расійскіх рублёў.

Думаецца, і большых грошай не шкада, бо беларуская жывёлагадоўля і без яшчурнай навалачы занепадае. За апошняе дзесяцігоддзе пагалоўе кароваў у Беларусі скарацілася на 25%, а свіней – на 40%.

Кірэй МАНУЙЛА

Касметычная беларусізацыя

Бліжэйшым часам у правапісных правілах беларускай мовы, што трываюць з «наркамаўскай» рэформы 1933 года з удакладненнямі ад 1959 года, з'явіцца шэраг зменаў. Змены гэтыя даўно саспелыя і доўгачаканыя, бо робяць скажоную ў мінулым стагоддзі некалькімі моўнымі русіфікацыямі беларускую мову трохі больш беларускай.

Нагадаем, што дыскусія аб стане беларускага правапісу разгарнулася напачатку 90-ых. Інстытутам мовазнаўства Акадэміі навук, міністэрствам адукацыі, Саюзам пісьменнікаў і Таварыствам беларускай мовы ў лістападзе 1992 была праведзеная рэспубліканская навуковая канферэнцыя «Праблемы беларускага правапісу». Тая канферэнцыя прыняла заяву, дзе пастанова Саўнаркама 1933 года «Аб зменах і спрашчэнні беларускага правапісу» называлася фактам палітычнага ўмяшання ў моўны працэс. Была створаная адмысловая рабочая камісія з мэтай выпрацоўкі праекта ўдасканалення правапісу, але дагэтуль у афіцыйных тэкстах ужываюць старыя савецкія правапісныя нормы. У 1994 годзе паправаўкі былі падрыхтаваныя (у тым ліку некалькі варыянтаў пашырэння ва ўжытку мяккага знака), але ў звязку са згортваннем адраджэнскіх працэсаў пасля першых прэзідэнцкіх выбараў адпраўленыя на дапрацоўку Інстытуту мовазнаўства. Той толькі ў 1999 годзе, прамарнаваўшы некалькі гадоў, паспешліва зрабіў і выдаў праект новых «Правілаў беларускай арфаграфіі і пунктуацыі», прычым брашурай усяго на 300 асобнікаў і з працоўнай памылак.

Нават ва ўступе да самога праекта правапісных зменаў гаворыцца, што яны «ахопліваюць мінімальную колькасць словаў». З найболыш значных мажлівых новаўвядзенняў трэба ў першую чаргу назваць напісанне «я» ў адлічэбнікавых прыметніках (*васямнаццаты, сямнаццаты, дзясяты*) і ў якасці злучальных літар у складаных словах (прыкладам, *земляўборка*). У словах іншамоўнага паходжання, што пачынаюцца на «у» і ідуць пасля галоснай, будзем пісаць як і ў беларускіх – «ў» (*ва ўніверсітэце*). А вось славутую праблему «мяккі знак» у Інстытуце мовазнаўства, здаецца, пахавалі.

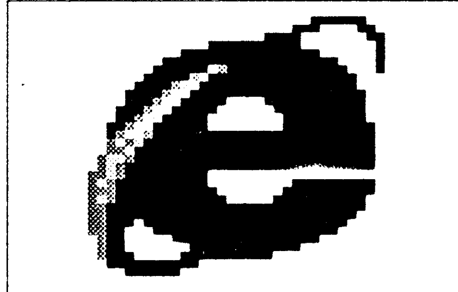
Днямі са справаздачай наконт гэтага правапіснага праекта ў прэзідыуме Акадэміі навук выступаў дырэктар Інстытута мовазнаўства Аляксандр Падлужны. Праз месяц будзе прадстаўлена канчатковая рэдакцыя. Абазнаныя мовазнаўцы кажуць, што гэта будуць касметычныя правапісныя папраўкі, якія зноў абмінуць публічнае абмеркаванне і будуць адразу спушчаныя да міністэрства адукацыі, верагодна, да канца гэтага года. Робіцца гэта дзеля таго, каб не дапусціць актывізацыі грамадскай думкі што да праблемаў рэфармавання беларускага правапісу.

Мар'ян КАРЫМОНТ

Беларускай літаратуры ў інтэрнэце паболела

На мінулым тыдні ў інтэрнэце з'явіўся новы сайт беларускага і прычым культурніцкага зместу – Беларуская электронная бібліятэка (на адрас www.mylib.com.). Паводле аўтара праекта, што падпісваецца Ліцвінскі Зубр, вэб-старонка «задуманая для прадстаўлення беларускай літаратуры ў Сусветным павуцінні», наведвальнікі электроннай бібліятэкі змогуць прачытаць творы беларускай літаратуры і ў арыгінале, і ў перакладах на іншыя мовы. Апрача таго, важнай мэтай Беларускай электроннай бібліятэкі задэклараванае «прадстаўленне іншамоўнай літаратуры па-беларуску».

Звонку Беларуская электронная бібліятэка выглядае шыкоўна і грунтоўна. Тут багата самых розных раздзелаў: спасылкі паказваюць на беларускую літаратуру ад 12-га да 20-га стагоддзя, а таксама на беларускую літаратуру прыкладна на 50 іншых мовах і столькі замежных літаратур па-беларуску.

Аднак на сёння гэтая бібліятэка на 90% пустая. Пасля прысутнасці на тытульнай старонцы сайта звяржданая чытацкая душа далей мусіць пераежыць расчараванне. Тэкстаў, на жаль, замала. Напрыклад, па раздзеле «Паэзія» прадстаўлена ўсяго 5 паэтаў, трохі больш імёнаў у «Прозе». Што да перакладной літаратуры, то тут усяго каля дзесятка пазіцыяў.

У прынцыпе, Ліцвінскі Зубр мог бы і зараз прэзентаваць праект у менш сыраватым выглядзе, скачаўшы тое-сёе з багатай на творы беларускай літаратуры «Беларускай палічкі» (www.knihi.com) ці з інтэрнэт-старонкі «Беларускага кнігазбору» (www.bk.knihi.com), але вырашыў іх не дубляваць.

Кірыла ПАЗЬНЯК

Рэстаўрацыя Гомельскага палаца

У 2002 годзе плануецца завяршыць работы па рэстаўрацыі палаца Румянцавых-Паскевічаў у Гомелі, паведаміў старшыня Камітэта па рэстаўрацыі і кансервацыі помнікаў пры міністэрстве культуры Беларусі Васіль Абламскі.

Паводле яго словаў, сёлета на правядзенне аднаўленчых работ у палацы камітэт выдзеліў 56 мільёнаў рублёў, а Гомельскі аблвыканкам плануе асігнаваць 500 мільёнаў. «Падобныя суаднасіны сродкаў рэспубліканскага і абласнога бюджэтаў, скіраваных на рэстаўрацыю гэтага выдатнага помніка айчыннай архітэктуры, былі і летась», — сказаў Абламскі. Ён зазначыў, што менавіта дзякуючы прыцягненню значных сродкаў абласнога бюджэту ўдалося прыкметна апярэдзіць графік правядзення аднаўленчых работ. «У гэтай сітуацыі наш камітэт мае на мэце ў будучым годзе выдзеліць на рэстаўрацыю Гомельскага палаца такія асігнаванні, якія дазволяць завяршыць усе работы не ў 2005, як гэта планавалася, а ў 2002 годзе», — сказаў старшыня камітэта.

Гомельскі палац з'яўляецца помнікам архітэктуры класіцызму. Ён быў закладзены ў 1777 годзе на правым беразе Сожа генерал-фельдмаршалам Пятром Румянцавым-Задунайскім на месцы земляных умацаванняў і драўлянага старажытнага гомельскага замка. У 1835 годзе палац набыў і дабудаваў генерал-фельдмаршал граф Іван Паскевіч-Эрыванскі. У палацы захоўваліся унікальныя калекцыі кніг і манет, твораў дэкаратыўна-прыкладнога і выяўленчага мастацтва, шкла і зброі, дываноў і габеленаў, жывапісу і скульптуры, мэблі і мастацкага ліцця. Палац з'яўляецца часткай ансамбля, у які ўваходзіць заваны пейзажны парк з элементамі рамантызму.

Зараз у будынку размяшчаецца Гомельскі абласны краязнаўчы музей. Пасля завяршэння рэстаўрацыйных работ у палацы будзе адкрыта таксама карцінная галерэя.

Марат ГАРАВЫ
БелаПАН.

Праваслаўныя атэісты замыкаюць мяжу

Нарэшце адбылося тое, што даўно абяцалі чуткі з чыноўных кабінетаў. Урад даўмеўся, якая вера найлепшая, і зацвердзіў змяненні ў парадку запрашэння ў краіну замежных свяшчэннаслужыцеляў. Адначасна гэтым папраўленым Палажэннем рэгламентуецца дзейнасць духоўных гасцей на тэрыторыі Беларусі. Адпаведна пастанове ўрада, запрашаць прадстаўнікоў замежных рэлігійных арганізацыяў у Беларусь можна толькі для нерэлігійнай дзейнасці, што ўяўляе сабой неаспрэчны нонсэнс. Правам запрашэння святароў для нерэлігійнай дзейнасці могуць рэлігійныя ўпраўленні і цэнтры, грамадскія арганізацыі, рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, наогул выключна юрыдычныя асобы. Але сваё запрашэнне яны павінны ўзгадняць з Дзяржкамітэтам РБ. Што ж разумее ўрадавае чынавенства пад «нерэлігійнай дзейнасцю» святароў? Палажэнне тлумачыць, што гэта «ўстанаўленне сувязяў і кантактаў з рэлігійнымі і іншымі арганізацыямі, удзел у сходах, іншых мерапрыемствах, акцыях дабрачыннасці, міласэрнасці і г.д.». Прыкладам, запрошаны святар можа прывесці ў Беларусь гуманітарную дапамогу ахвярам Чарнобыля ў які-небудзь шпіталь. Папярэдне юрыдычная асоба, якая мае права запрасіць, павінна накіраваць у Дзяржкамітэт па справах рэлігіяў і нацыянальнасцяў запыт з абгрунтаваннем неабходнасці запрашэння замежнага святара і інфармацыяй пра тэрмін яго знаходжання ў краіне. На разгляд запыту даецца 20 дзён.

І як гэта рымляне пры Нероне недаўмеліся патрабаваць запыты ад абшчынаў пра запрашэнне апосталаў? Можа, не ставілі мэтай кантраляваць наведванне краіны замежнымі святарамі, і наогул асобамі замежнага грамадзянства. Невідушчаму бачна, што гэтае ўрадкаванне пераследуе адну мэту – умагчыміць пашырэнне праваслаўя, ставячы перашкоды перад святарамі каталіцкай і пратэстанцкіх цэркваў. Чыноўнік, перад якім пастаўленая задача не пускаць замежнае духавенства, заўжды адшукае нагоду адмоўна адказаць на запыт. Само сабой зразумела, што ўжо сама неабходнасць узгадняць і прасіцца нясе ў сабе абразу, бо запыт не трэба пасылаць, запрашаючы, прыкладам, святара з якой расійскай губерні, хоць гэта таксама будзе замежны грамадзянін. Сутнасны змест новаўвядзення адлюстроўвае жаданне Рускай праваслаўнай царквы, якая лічыць Беларусь сваёй «кананічнай» тэрыторыяй, умацавацца ў якасці адзінай і дзяржаўнай. Непрыязнасць, якую рускае праваслаўе заўжды і традыцыйна мела да заходніх цэркваў, перайшла на ўзровень дзяржаўных дакументаў, што адпавядае задачам сёняшняй улады ізалявацца ад усяго свету, хоць на час прэзідэнцкіх выбараў.

Такая пастанова не спрыяе думаць пра нашу краіну і пра наш урад як пра цывілізаванныя інстытуцыі.

Аліна СНЕГАВІЧ

Дзяржкамдрук супраць «Лямбды»

Дзяржаўны камітэт па друку пазбавіў пасведчання аб рэгістрацыі адзінае ў Беларусі гейвыданне – часопіс «Форум Лямбда». Як гаворыцца ў лісце, атрыманым рэдакцыяй з Дзяржкамдруку, часопіс быў зарэгістраваны як навукова-папулярнае, культуралагічнае выданне, але ўжо больш за год выдаецца як эратычнае. 17 верасня 2000 года Дзяржкамітэт Беларусі па друку ўжо выносіў папярэджанне рэдакцыі з такой жа фармулёўкай.

У Дзяржкамітэце па друку пацвердзілі факт ануляванння пасведчання аб рэгістрацыі часопіса, адзначыўшы, што выдаўцам «Форум Лямбда» прапаноўвалі перарэгістраваць выданне як спецыялізаванае, аднак гэтага зроблена не было.

Рэдакцыя часопіса мае намер звярнуцца ў Вышэйшы гаспадарчы суд Рэспублікі Беларусь, каб аспрэчыць рашэнне Дзяржкамдруку.

Пазбаўляючы часопіс рэгістрацыйнага пасведчання, адзначаюць у рэдакцыі, чыноўнікі камітэта парушылі некалькі палажэнняў беларускага заканадаўства. Рэдакцыі было вынесена адно папярэджанне ў верасні 2000 года, і пасля гэтага часопіс наогул не выдаваўся.

Юрый АЛЯКСЕЕЎ,
БелаПАН

Второй срок для номера 99

Десять лет назад – 22 марта 1991 года – был создан Национальный олимпийский комитет РБ. Его вторым президентом после смерти Владимира Рыженкова стал в мае 1997 года Александр Лукашенко, одновременно исполняя функции президента страны.

Посвященными 10-летнему юбилею мероприятиями изобиловала вся прошедшая неделя. Но главное событие – отчетно-перевыборное собрание – не состоялось. Полуофициальная версия – недомогание президента, хотя на экранах БТ в тот день в беседе с председателем российского РТР, который прибыл в Минск, Александр Григорьевич выглядел живым и разговорчивым.

Как бы там не было, сбор тот все же состоится. И все ждут этого события с нескрываемым интересом. Еще бы! Даже очень спортивный и довольно профессионально подготовленный в лыжных гонках и парусном спорте король Норвегии не рискнул взвалить на себя ношу своего НОК. Перенос срока проведения судьбоносного собрания еще больше увеличил интерес к нему.

Еще шире стал поток писем и телеграмм со стороны трудящихся, спортивных секций, федераций, где упрашивают А.Лукашенко не отказать и возглавить на второй срок белорусский НОК.

А «свистком» этому всенародному порыву послужило открытое письмо к Лукашенко двенадцати олимпийских чемпионов, в котором они просят его дать согласие на повторное избрание президентом НОК.

Начиная с римской Олимпиады 1960 года, с первой золотой медали в гребле на байдарках и каноэ Леонида Гейштора, олимпийскими чемпионами становились 60 спортсменов Беларуси. Но среди «подписантов» не было ныне здравствующих всемирно известных Елены Беловой, Виталия Щербы, Леонида Тараненко, Нели Ким, Светланы Богинской, Владимира Парфеновича, Владимира Каминского, Александра Портнова и десятков других.

Может им и не предлагали подписаться.

Но откровенно удивили подписи Александра Романькова и Виктора Сидяка, словно они забыли (или, наоборот, в нужный момент вспомнили), что уже долгое время не могут найти в своей родной стране подобающую их рангу работу и более чем на место тренера в секции для начинающих фехтовальщиков рассчитывать не могут.

Понятна подпись трехкратного олимпийского чемпиона Александра Медведя. Он все же вице-президент НОКа, и частые встречи на заседаниях с шефом, вероятно, убедили его в правильности своего решения. Впрочем, позвольте задать, Александр Васильевич, вопрос.

На кого вне стен церкви молятся наши олимпийцы?

Как вы считаете, сдвинется-ли наконец с мертвой точки нулевое государственное финансирование межвузовской кафедры Белорусского государственного университета информатики и радиоэлектроники, которую Вы возглавляете?

Странной кажется и позиция главного тренера национальной мужской сборной по ручному мячу, лучшего гандболиста прошлого столетия Александра Каршакевича, от которого, когда понадобилась дорогостоящая хирургическая операция, и олимпийский комитет, и минспорта стыдливо отвернулись. Пришлось идти по миру.

А вы, Валерий Петрович Шарий, вспомните, сколько лет были не востребованы белорусской тяжелой атлетикой. Неужели опыт олимпийского чемпиона не нужен молодым спортсменам?

Сорок лет назад свое «золото» выиграл и Сергей Леонидович Макаренко. Интересно, что улучшилось в смысле обеспечения в материальной базе, например, в белорусской гребле за последние семь лет? В Минске, Гомеле, Пинске? Равным счетом ничего – и вы это прекрасно знаете.

Естественно, первой откликнулась на «Обращение 12» федерация хоккея. Вот уж чем прославился наш хоккеист под номером 99, так это строительством ледовых дворцов, которые, оказывается, стали «культурными и спортивными центрами для жителей нашей страны».

Откровенно говоря, каждому из двенадцати «спортивных» апостолов можно задавать уйму вопросов о нищенском положении белорусского спорта. Но зачем? Бог им судья!

Только вот подумайте на досуге о том, что реально сделал президент для развития физкультуры и спорта? А ведь ничего особенного. Возьмите примеры других стран – то же самое, даже больше, ибо в бюджете здоровью нации отмерено денег несравненно больше у них, чем у нас. Ну, а ежели дворцы эти построены для других целей, скажем, во время командировок сходить поиграть в них – дело другое.

Мало кто из вас знает, уважаемые немногочисленные члены федерации этой любимой миллионами (в смысле болельщиков) игры, что один вот такой дворец «тянет» по своей стоимости на две современных поликлиники с классной медицинской аппаратурой. Поняли? А эти учреждения нужнее сейчас для народа, чем хоккейная коробка. Ведь каждый третий житель нашей республики – пенсионер, инвалид, ветеран. Им как-то играть в ваши игры несподручно. Докторов бы, да поболее! Лекарств! Поди одна клюшечка «тянет» на 30 у.е., один левый конек как раз на сто долларов, а чтобы специальную форму купить – значит, надо еще полгода горбатиться. Так лучше сесть у экрана и посмотреть, как наши хлопцы будут опять биться за свое пожизненное восьмое место.

Пройдет собрание, выберут этого президента на второй срок, и снова начнется строительство ледовых дворцов! Они у нас – потолок мечты и заботы.

Владимир ДОВЖЕНКО

І гэта ёсць «шчыры» футбол?

Свой «шчыры футбол» Эдуард Малафееў пачаў прапагандаваць яшчэ гадоў дваццаць назад. Тады яму шанцавала

У нічыю з лікам 0:0 завяршыўся ў Кіеве адборачны матч да чэмпіянату свету па футболе 2002 года паміж зборнымі Украіны і Беларусі. Дагэтуль сапернікі, якія выступаюць разам у адной групе, у трох стартавых матчах набралі аднолькавую колькасць ачкоў і ўвогуле мелі ідэнтычныя паказчыкі па ўсіх футбольных параметрах. Гэты статус-кво захавалі яны і зараз, падзяляючы другое і трэцяе месцы ў пятай групе, лідэр якой маладая каманда Польшчы пасля нечаканай для ўсіх перамогі ў гасцях над нарвежцамі – 3:2 – павялічыла свой адрыў ад беларусаў і ўкраінцаў ужо на тры ачкі (Польшча – 10 ачкоў, Беларусь і Украіна – па 7, Уэльс – 3, Нарвегія, Арменія – па 2).

У стратэгічным плане нічыю для нашых спартсменаў можна ацэньваць як поспех. Чаму не марыць аб такім дасягненні на выездзе? Хутчэй за ўсё толькі дзве з трох геаграфічных суседак з усіх шасці зборных могуць разлічваць на паездкі ў Карэю і Японію. Таму вось гэтыя невыразныя выніковыя нулі на табло стадыёна нацыянальнага спартыўнага комплексу «Алімпійскі», які сабраў у суботу 80 тысяч гледачоў, занесены ў актыў беларускай зборнай. Але вось якасць гульні з нашага боку не вытрымлівае аніякай крытыкі. Адзіны з футбалістаў, да якога няма прэтэнзіяў, быў варатар Генадзь Туміловіч. Не ведаю, як будзе складвацца надалей яго спартыўная кар'ера, але згуляць яшчэ раз выдатна, як два дні таму, практычна не можна. Галкіпер, які пакуль яшчэ не мае клуба і трэніруецца самастойна, выратаваў беларускі футбол ад паражэння з лікам, як мінімум – 0:1, і, як максімум, — 0:4. Відавочна, што праблема 30-гадовага Туміловіча з пошукам клуба хутка завершыцца. Такі трыумф дарагога каштуе!

А што прадэманстравалі астатнія дзесяць майстроў, якія няблага ўладкаваліся ў беларускіх, расійскіх і іншых замежных клубах? Амаль нічога. І калі «абыякавасць» да выніку сустрэчы дынамаўцаў у Кіеве Валянціна Бялькевіча ды Аляксандра Хацкевіча, дарэчы, беларусаў па пашпарце, можна было прадбачыць, дык вельмі нізкі ўзровень гульні астатніх здзівіў. З усяго складу цяперашняй зборнай каманды ў беларускім чэмпіянаце гуляюць толькі Раман Васілюк («Славія») і Андрэй Мілеўскі («Шахцёр»). На жаль, яны па сваім майстэрстве пакуль не падыходзяць у нацыянальную каманду – гэта нягледзячы на тое, што, напрыклад, Васілюк з'яўляецца лепшым бамбардзірам – 31 забіты мяч. У астатніх ігракоў узровень майстэрства вышэй за іх, але і ён невысокі па еўрапейскіх мерках, і як яшчэ ў будучым змогуць «прыбавіць» тыя ж Гурэнка, Рамашчанка ды іншыя легіянеры, я асабіста не бачу.

Увесь час, калі на галоўных трэнерскіх ролях знаходзіцца Эдуард Малафееў, побач з ім ідзе гаворка аб так званым «шчырым» футболе. Што гэта такое, наўрад ці можа растлумачыць і сам мэтр. Гэта нешта накшталт славутай у свой час думкі «эканоміка павінна быць эканомнай». Усё ж мы паспрабуем знайсці галоўную ідэю гэтай «шчырасці». Па-першае, адданасць гульні, ідэі трэнера: адзін за ўсіх і... наадварот... Па-другое, футбол павінен, перш за ўсё, існаваць для прыхільнікаў і гледачоў; трэба працаваць на полі на ўсю моц.

Што мы з гэтага ўбачылі ў Кіеве? Нічога! Думаць аб выйгрышы можна колькі хочаш, але зрабіць гэтак значна цяжэй. Адзіны больш ці менш востры момант у варотаў сапернікаў за ўсе дзевяноста хвілінаў, усяго некалькі вуглавых удараў, дзве жоўтыя картачкі, за «гразную» гульню, выпаданне з ансамбля безумоўных лідэраў Бялькевіча і Хацкевіча, ні адной прыгожай камбінацыі ні каля варотаў украінцаў, ні нават у цэнтры поля – сведкамі чаго вы былі самі.

І на фоне гэтай «шчырасці» прагматызм гульні падапечных Валерыя Лабаноўскага мне паказаўся значна прыемным, і ў гэтым канкрэтным выпадку, зусім не антыфутбольным, як увесь час журналісты спрабуюць падкрэсліць, калі гутарка ідзе аб параўнанні канцэпцыі футбола Малафеева і Лабаноўскага. Якраз антыфутбол хутчэй дэманстравалі госці, а не гаспадары кіеўскага матча.

Уладзімір ДАЎЖЭНКА

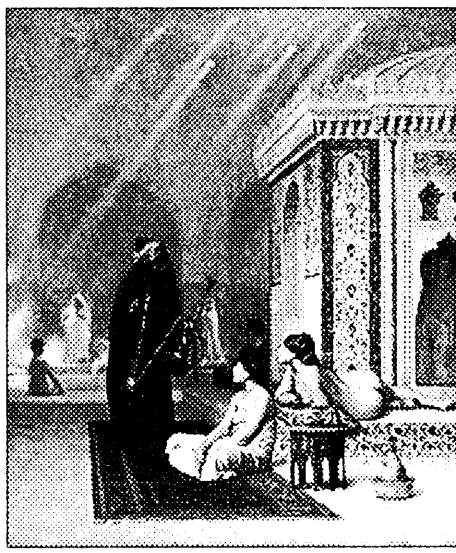
Злодзеі любяць мастацтва

Апошняе скандальнае выкраданне знанага твора выяўленчага мастацтва адбылося на мінулым тыдні ў Санкт-Пецярбургу. Пасярод белага дня ў зале на трэцім паверсе Эрмітажа злодзей акуратна выразаў з рамы карціну французскага мастака Жана Леона Жэрома «Басейн у гарэме». Прапажы хутка хапіліся, і на некалькі гадзінаў адзін з найвялікшых у свеце музеяў быў зачынены на ўваход і выхад. Але ні крыміналісты, ні кінолагі з сабакамі злачынца і карціну ў Эрмітажы ўжо не адшукалі.

Скрадзеная карціна была напісаная мастаком у 1876 годзе. Яе набыў імператар Аляксандр III для аздобы Анічкава палаца, а ў 1918 годзе падчас нацыяналізацыі «Басейн у гарэме» апынуўся ў Эрмітажы. Па ацэнках мастацтвазнаўцаў кошт карціны складае не менш мільёна долараў. Аднак прадаць гэты твор Жэрома злодзею будзе вельмі складана, бо ўсе вялікія музеі свету маюць копіі гэтай карціны, і яе не выставіш на аўкцыён. Таму спецыялісты па вышуку крадзеных твораў выяўленчага мастацтва мяркуюць, што «Басейн у гарэме» хутчэй за ўсё скралі на заказ.

Жэром не ўваходзіць у лік мастакоў, якія карыстаюцца шырокай папулярнасцю сярод злодзеяў, больш дакладна, сярод заказчыкаў і пакупнікаў скрадзенага. Іхны густ размяркоўвае значнасць мастакоў наступным парадкам. Першае месца займае Пабла Пікасо – па музеях свету скрадзена 290 яго твораў. За ім ідзе Хуан Міро – скралі 260 твораў. Трэцяе месца адведзенае Марку Шагалу – 220 твораў. Далей ідуць Сальвадор Далі, Альбрэхт Дзюрэр, Анры Маціс, Анры Тулуз Латрэк. Прыкладам, у 1944 годзе ў Цюрыху з галерэі Макса Болага злодзеі выкралі сем твораў Пікасо агульным коштам 44 мільёны долараў. Пры гэтым здодзеі скарысталі самую прымітыўную тэхналогію злачынства — залезлі ў галерэю праз падвал суседняга дома.

У выпадку з «Басейнам у гарэме» злодзей таксама дзейнічаў проста, бо Эрмітаж мае недасканалую сістэму сігналіза-

«Басейн у гарэме»

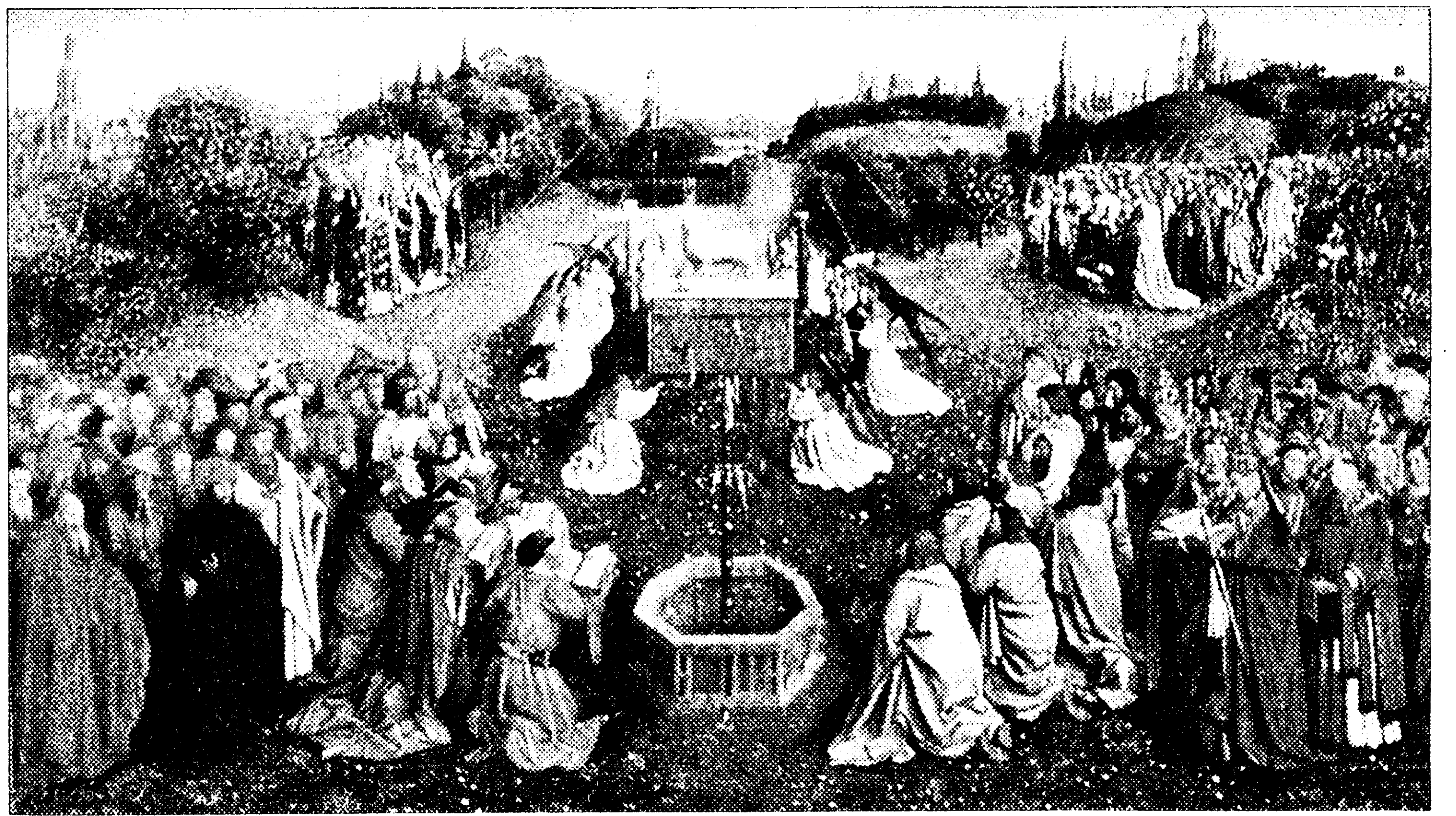
цыі, а старых жанчын-ахоўніц залаў не хапае, бо мала хто згаджаецца працаваць у музеі за 15 долараў у месяц.

Сярод гучных справаў з крадзяжом карцін бачнае месца займае рабаванне па-італьянску. У Рыме мясцовыя злодзеі, апранутыя ў спяцоўкі будаўнікоў, скарыстаўшы рыштаванні, узведзеныя для рэстаўрацыі палаца дэла Канчэрылля, які належыць Ватыкану, скралі з кабінета старшыні Папскай камісіі па культурных каштоўнасцях 14 карцін, у тым ліку карціну Джавані Беліні. Самым буйным рабункам музейных збораў стаў візіт злодзеяў у Бастонскі музей Ізабэлы Гарднер у сакавіку 1990 года. Два злодзеі, пераапранутыя ў паліцэйскіх, на працягу гадзіны выразалі з рамаў дзве карціны Рэмбранта, яго адзіны марскі пейзаж, карціну Манэ, і галоўную каштоўнасць музея – карціну Вермера Дэлфцкага «Канцэрт», пяць малюнкаў Дэга і розную драбязу. Кошт скрадзенага склаў 300 мільёнаў долараў.

Мінулае стагоддзе ўнесла прынцыповыя карэктывы ў гэтую галіну чорнага бізнесу. Карціны пачалі выкрадаць не для продажу, а з мэтай атрымання выкупу. Піянерам стаў невядомы, які ў Генцкім саборы св. Бавона скраў створку «Генцкага алтара», створанага ў сярэднявеччы братамі ван Эйкамі. Выкрадальнік патрабаваў адзін мільён франкаў і паабяцаў у выпадку адмовы знішчыць шэдэўр. Улады не пагадзіліся, і з 1934 года ніхто гэтую створку алтара не бачыў.

Крадзяжы з вядомых збораў выклікаюць грамадскі рэзананс, хоць на справе яны здараюцца нячаста. У дзесяць разоў болей крадуць з цэркваў, касцёлаў і манастыроў, пахаванняў. У Кітаі, прыкладам, нягледзячы на магутнасць таталітарнай улады, за апошнія 10 гадоў разрабавалі болей за 40.000 старажытных пахаванняў. Яшчэ часцей, прыкладна ў 100 разоў часцей, чым музеі, злодзеі наведваюць прыватных калекцыянераў. Міліцыя і паліцыя раскрываюць прыкладна трэцюю частку такіх злачынстваў. Што датычыць цэркваў, дык галоўны аб'ект увагі тут — абразы і розныя рарытэты. З цэркваў былога СССР выкрадзена, па няпоўных падліках, болей за 250 тысяч абразоў, якія бальшынёй патрапілі на рынак гандлю такімі творамі на Захадзе.

У нас на Беларусі няма шырокага рынку гандлю творамі мастацтва па шэрагу прычынаў: мала багатых людзей, а сярод багатых – мала адукаваных, а можа і зусім няма, і любая калекцыя ў нас хутка патрапіць пад нагляд дзяржавы і пагрозу нацыяналізацыі. Усё гэта не спрыяе збіральнікам, але адначасна і не заахвочвае злодзеяў на рызыку. Да таго ж у нас мала музеяў, а ў правінцыйных музеях няшмат экспанатаў, кошт якіх заахвочвае рызыкаваць. Малое знаёмства з імі дасведчаных збіральнікаў не стварае «заказ» на злачынства. Апошнім часам нашы злодзеі найбольш праяўляюць сябе ў рабаванні старажытных курганоў, вышукваючы чарапы. Няўважлівасць дзяржавы да аховы археалагічных помнікаў стварае для іх прававую базу беспакаранасці.

Цэнтральная частка «Генцкага алтара». Левая створка выкрадзеная ў 1934 годзе і знікла

Аліна ВОЛЬСКАЯ

Эх раз, яшчэ раз...

Сёння ў Латвіі, у Рызе і Ліепаі, пачнецца чэмпіянат свету па хакеі ў дывізіёне 1 сярод юнакоў узростам да васемнаццаці гадоў, галоўная мэта якога вызначыць лепшую з васьмі каманд, якая ў наступным сезоне і выступіць у вышэйшай лізе, дзе непасрэдна разыгрываюцца медалі.

Усе зборныя напачатку разбіты на групы (на чатыры ў кожнай), і па дзве мацнейшыя выйдуць у наступны этап, фінал, і толькі яго пераможца трапіць у «вышэйшы» свет.

У мінулым сезоне зборная Беларусі з трэскам вылецела з яго, устанавіўшы наўрад ці дасягальны для іншых «рэкорд»: сем параз у сямі матчах, розніца шайбаў 7–63, пройгрыш расіянам – 1:18.

Галоўны настаўнік беларускай моладзі Міхаіл Захараў запэўніў, што вяртанне наверх адбудзецца. Але калі на папярэднім этапе нас чакаюць «сціплыя» ў хакейным сэнсе японцы, датчане і карэйцы, дык далей беларусам могуць перашкодзіць хакеісты з Аўстрыі, Італіі, Казахстана ды Латвіі.

Чэмпіянат адкрыецца сустрэчай каманд Беларусі і КНДР.

Уладзімір ДАЎЖЭНКА

Астрологический прогноз

от Вероники Кудрявцевой на 26 марта - 1 апреля

Астропрогноз отражает общий природный социально-психологический фон наподобие прогноза погоды. Индивидуальное прогнозирование строится на точных данных: учитываются день, месяц, год, место и время рождения человека.

Овен. Для решения многих вопросов за кулисами — не самое лучшее время. Привлекая юридически грамотных лиц к своей деятельности во вторник, вы своевременно обезопасите себя по многим направлениям. В противостоянии вы можете попасть впросак, особенно в среду и субботу. А вот в четверг предпочтительна неформальная обстановка для общения с важными для вас людьми.

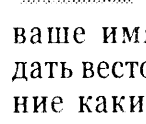
Телец. Суетливое и не лучшее время для публичных выступлений и важных переговоров, особенно с иностранными подданными и юридическими службами. Трудно держать в себе «правду-матушку», что думаешь — то и говоришь, а это порой неразумно. Если вы хотите заручиться поддержкой влиятельного лица, то можно запланировать встречу на вторник или пятницу.

Близнецы. Появляются друзья. Во вторник и четверг любое времяпровождение с ними может оказаться небесполезным. Многочисленные слова и обещания в среду и субботу, как правило, уходят в пустоту или «вызывают на бой». Если встрянете в рабочие конфликты — будете сражаться с ветряными мельницами всю неделю. Хорошо иметь дело с женщинами.

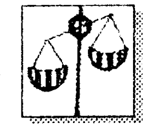
Рак. Если вы скрываетесь даже от близких друзей, то это и к лучшему. Но ваше имя на слуху, придется дать весточку. Вероятно увлечение каким-то идеологическим течением. Вы склонны обращаться сейчас к «вечным ценностям», и это можно себе позволить. Желательно не лихачить за рулем с пятницы на субботу, иначе потом придется возмещать ущерб.

Лев. Неплохо бы использовать по максимуму дальнюю поездку или общение с деловым человеком, поскольку вы расширяете возможности или поднимаете свой рейтинг. Благоприятное время для заявки о себе, пусть даже скандальной, а также для участия в разного рода компаниях. Если кто-то ищет любовь, то может найти ее рядом, буквально среди друзей.

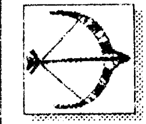
Дева. Если вы потеряли кого-то близкого из виду, то способны опять его найти среди недели и в выходные дни. Двери дома лучше настежь не раскрывать — незваные гости хуже татарина во вторник, среду и субботу. Чтобы не попасть в абсурдную ситуацию, важно вовремя уйти с работы во вторник, хорошо проверив при этом замки или сигнализацию.

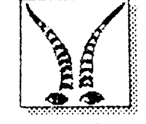
Весы. На работе намечаются столкновения интересов, споры, в которых даже вам трудно выступить арбитром. Однако появляются виды на помощь из близлежащей страны. Милые встречи, задушевные разговоры с приятным во всех отношениях человеком. Не рекомендуется вести себя нахально или беспечно в вечер на субботу — можно получить отпор.

Скорпион. Вы с супругом можете быть вовлечены в общее дело, что способно принести моральное удовлетворение. Финансовая сторона деятельности рискованна. Игры разного толка дорого обходятся. Молодежь способна перетянуть часть средств от вас на себя. Имеет смысл больше времени уделять отдыху и профилактическим лечебным процедурам.

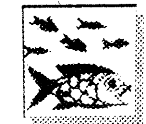
Стрелец. Вы продолжаете играть в зрелищных представлениях и развлекательных мероприятиях первую скрипку. Вас где-то даже обожествляют, но и огонь также вызываете на себя. В родном доме не всегда понимают, с каким гением проживают под одной крышей. В среду и субботу рекомендуется оставить автомобиль в гараже.

Козерог. На работе предстоит отстаивать свои права, оттачивайте ораторское мастерство — туговато придется. Не допускайте сквозняков и случайных попутчиков и гостей в среду, пятницу или субботу. В доме весьма кстати может быть затеян косметический ремонт. Вам приятно будет ощущать заботу о себе, пусть даже незначительную, причем не на словах, а на деле.

Водолей. Далеко не всегда затраты на рекламную или PR-кампанию приносят эффект. Скорее, уносят деньги, особенно в среду или субботу. Вероятно появление гостей на средний период, и это может оказаться весьма полезным и приятным событием для вас. Впрочем, ближе к выходным неплохо бы самому наведаться в родительский дом.

Рыбы. Массовое количество споров и противостояний. Вероятно, придется посражаться с вышестоящими органами, влиятельными людьми за документальное оформление имущественных или материальных прав. Вы готовы вложить деньги в прибыльное дело, и это лучше всего сделать в пятницу или выходные. Выполнение работ сулит гонорар.

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда»
220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ №1693 Нумар падпісаны ў друк 26/03/2001 (15:00) Наклад – 9.550